

***Kommunal planstrategi for
Grong kommune 2020 – 2023***

Vedtatt 28.05.2020

Innhold

1. Innledning	4
1.1 Formål	4
1.2 Kommunens plansystem.....	4
2. Føringer.....	6
2.1 Nasjonale forventninger/føringer	6
2.2 Regionale forventninger/føringer	14
3. Utfordringer og mulighetsområder.....	17
3.1 Befolkningsutvikling.....	17
3.2 Verdiskapning og næringsutvikling	22
3.3 Samferdsel og infrastruktur	27
3.4 Klima, energi og klimatilpasning	30
3.5 Tettstedsutvikling	33
3.6 Naturmangfold	34
3.7 Kommunalt samarbeid	34
3.8 Helse, livskvalitet og oppvekst	35
3.9 Kultur, idrett og friluftsliv.....	39
3.10 Nasjonalpark kommune	41
4. Mål for planarbeidet.....	43
4.1 Samfunnsdelen.....	43
4.2 Arealdelen	44
5. Kommunal planstrategi - prioriteringer 2020 – 2023	45

1. Innledning

1.1 Formål

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen et år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Planstrategien skal være kommunestyrets styringsverktøy, og formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

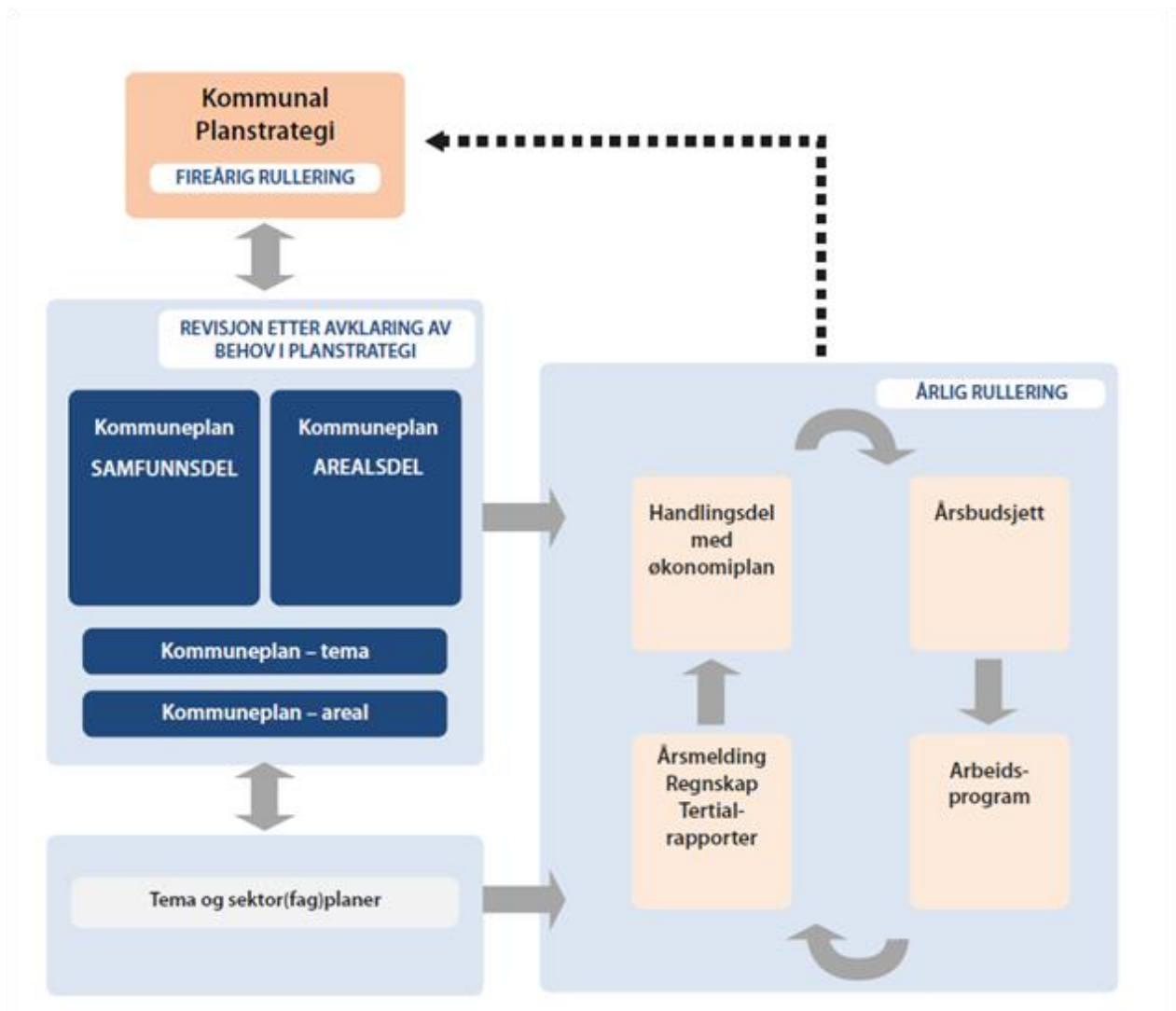
Den kommunale planstrategien er ikke en plan, og derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Den skal derimot drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Planstrategien er kun retningsgivende for kommunens planlegging, og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere.

Kommunen skal i arbeidet med planstrategien innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Den skal ikke sendes på vanlig høring, jf. plan- og bygningslovens krav i plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før kommunestyrets sluttbehandling. Det er ikke klageadgang eller anledning til å fremme innsigelse til planstrategien.

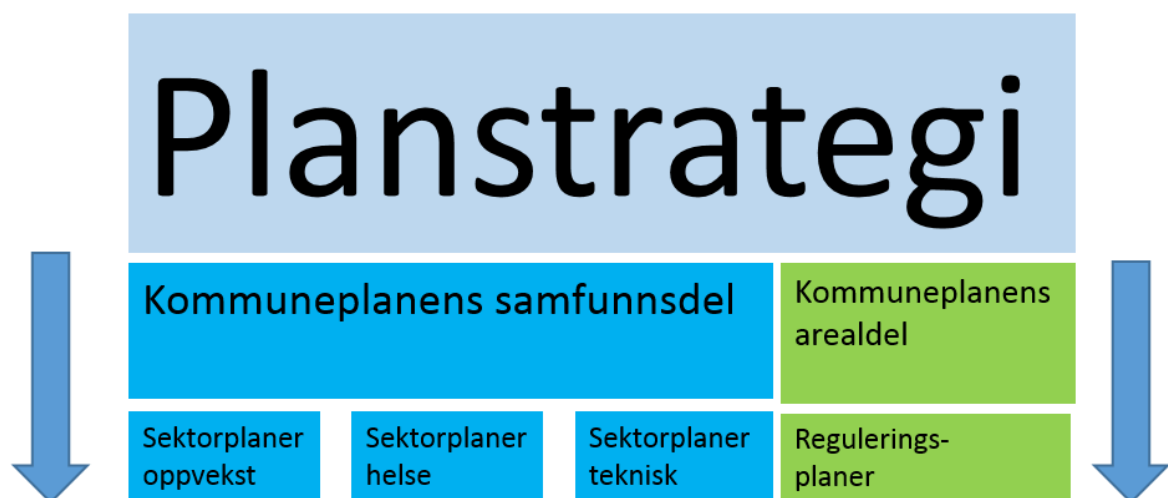
1.2 Kommunens plansystem

Man kan dele inn kommunens plansystem i en samfunnsdel og en arealdel, samt tilhørende sektorplaner og arealplaner.

Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene er vist i nedenstående figur 1 og 2.

Figur 1: viser den kommunale planstrategiens plassering i planhierarkiet.

Figur 2: viser en forenkling av planstrukturen.

2. Føringer

2.1 Nasjonale forventninger/føringer

I plan- og bygningslovens § 6-1 heter det at Kongen hvert fjerde år skal utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp gjennom statlig deltagelse i planleggingen.

«Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 - 2023» ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019. De nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategien og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig for kommunen å fokusere på i planleggingen i kommende fireårsperiode, og skal bidra med å ivareta nasjonale interesser og nasjonal politikk i regionalt og kommunalt planarbeid.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging tar for seg 4 hovedtemaer med flere underpunkt. Disse er gjengitt i det nedenstående og samtidig vurdert i forholde til den kommunale planleggingen i Grong.

1. Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling:

- FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
- Tydelig retning for samfunnsutviklingen
- Effektive og kunnskapsbaserte planprosesser
- God gjennomføring av arealplaner
- Økt bruk av digitale verktøy i planleggingen

REGJERINGENS FORVENTNINGER

- Fylkeskommunene og kommunene legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.
- Regionale planer og kommuneplanens samfunnsdel brukes for å gi strategisk retning til samfunnsutviklingen og for å gjøre planleggingen mer forutsigbar. Planene følges opp i økonomiplanleggingen.
- Fylkeskommunene og kommunene vektlegger kostnadseffektivitet for private og offentlige aktører på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå i planleggingen.
- Kommunene benytter de virkemidler som plan- og bygningsloven har for å effektivisere og forenkle planleggingen. Kommunene tilpasser detaljeringsgraden i planer og utredninger til behovet.
- Kommunene bidrar til å sikre effektiv og rask behandling av private reguleringsplanforslag, og til god plankvalitet ved å gi tidlige, tydelige og relevante krav til utredninger og dokumentasjon.
- Innsigelse skal bare fremmes når det er nødvendig for å ivareta nasjonale og viktige regionale interesser, der tidlig dialog og interesseavveining ikke har ført fram.
- Kommunene vektlegger den private eiendomsretten i planleggingen.
- Fylkeskommunene formulerer klare behov og prioriteringer som innspill til konseptvalgutredning for store statlige samferdselstiltak. Fylkeskommuner og kommuner legger vedtatte statlige planer til grunn for egen planlegging.
- Fylkeskommunene og kommunene tar i bruk digitale dialogløsninger og legger til rette for enkel tilgang til plandata i digitalt planregister, og til temadata i det offentlige kartgrunnlaget.
- Kommunene tar i bruk digitale verktøy basert på eByggesak-standard, for å sikre en mer effektiv og fulldigital saksbehandling av byggesøknader.
- Fylkeskommunene vurderer bruk av gjensidig forpliktende avtaler for å styrke oppfølgingen av de regionale planene.
- Kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legger disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel.
- Kommunene prioriterer arbeidet med planstrategi for å sikre at planene er oppdaterte og møter framtidens behov, også i forbindelse med kommunesammenslåinger.
- Fylkeskommunene og kommunene bruker planleggingen til å se oppgaver som de får tilført gjennom kommune- og regionreformen i sammenheng med andre samfunnsoppgaver.
- Kommuner som ikke har slått seg sammen, bruker planleggingen til å diskutere om de har forutsetninger for å møte framtidens utfordringer alene, eller om de bør slå seg sammen med nabokommuner.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for å styrke samiske språk, kultur og næringsgrunnlag i planleggingen, når det er relevant.
- Fylkeskommunene og kommunene baserer samfunns- og arealplanleggingen på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse.
- Fylkeskommunene styrker regionalt planforum som samordningsarena. Kommunene, fylkesmannen, andre statlige myndigheter og Sametinget bruker forumet aktivt til å gi tydelige signaler tidlig om hva som er nasjonale eller regionalt viktige hensyn i den enkelte sak.

Regjeringens forventninger til *Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling*

Vurdering av forventningen «planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling»

Grong kommune har et planverk som er oppdatert både i forhold til samfunnsdel og arealdel. I forhold til FNs bærekraftsmål, så er ikke disse direkte nedfelt i kommunens planer. Grong kommune jobber likevel fortløpende med å oppnå målene gjennom den daglige drifta. Om man ønsker et særskilt fokus på noen av målene kan man legge inn disse ved neste rullering av kommuneplanens samfunnsdel.

FNs bærekraftsmål

Grong kommune har ellers en tydelig samfunnsutvikler rolle. Kommuneplanens samfunnsdel gir en helt klar retning på hvordan Grong skal utvikle seg videre. Dette er angitt i de 5 politikkområdene som her er vedtatt. Administrasjonen bruker samfunnsdelens mål, delmål og tiltaksdel når man årlig vedtar budsjett og økonomiplan. De senere årene har Grong kommune jobbet aktivt for å tilrettelegge for nye bolig-, fritidsbolig og næringsarealer. Dette har latt seg gjøre med en nylig vedtatt arealdel med tilhørende fremtidige utbyggingsområder med tilhørende reguleringsplaner.

De siste 10 årene har Grong kommune sammen med de andre kommunene i Indre Namdal bygget opp et moderne og fremtidsrettet digitalt kart- og plansystem. Gjennom Norkarts GISLine-systemer ligger oppdatert informasjon tilgjengelig på nett både for saksbehandlere og kommunens innbyggere. Kommunale data blir daglig synkronisert mot Kartverkets servere, så informasjonen er også tilgjengelig i sektormyndighetenes innsynsløsninger. Med disse systemene på plass, samt en oppdatert arealdel, sikrer man en forutsigbar, effektiv og kunnskapsbasert saksbehandling i våre plan- og byggesaker. Siste tilskudd til denne utviklingen er implementering av alle offentlige datasett, DOK (det offentlige kartgrunnlaget) i vårt program «kommunekart». Med dette på plass vil kommunens saksbehandlere og innbyggere få tilgang til alle tilgjengelige data i en og samme innsynsløsning.

Plan- og bygningsloven legger opp til stor grad av medvirkning. Grong kommune legger aktivt til rette for bred og tidlig involvering av både private og offentlige parter. Regionalt planforum er også på plass i Trøndelag, og fungerer som en viktig arena i plansaker. Med god dialog får man bedre og mer effektive planprosesser, og unngår samtidig klager eller innsigelser i ettertid.

Ved at Grong kommune har påtatt seg rollen som vertskommune innenfor fagområdene plan, byggesak, GIS, oppmåling og byggetilsyn har man klart å bygge opp et robust fagmiljø som er i stand til å utøve god faglig saksbehandling i plan- og byggesaksbehandlingen i Indre Namdal.

2. Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet:

- Næringsutvikling gir grunnlag for velferd
- Et samfunn med lave utslipp, som er trygt og tilpasset klimaendringene
- Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier
- Ressursbasert næringsutvikling

REGJERINGENS FORVENTNINGER

- Fylkeskommunene og kommunene vektlegger arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser, inkludert utslipp fra arealbruksendringer, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser brukes i planleggingen.
- Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Risiko- og sårbarhetsanalyser legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for verdiskaping og næringsutvikling i alle deler av landet og mobiliserer og utvikler bedrifter og næringsmiljøer til å hevde seg nasjonalt og internasjonalt.
- Fylkeskommunene og kommunene stimulerer til grønn omstilling, innovasjon, vekst i nye arbeidsplasser og et inkluderende arbeidsliv og setter av tilstrekkelige arealer som ivaretar samfunnets behov.
- Fylkeskommunene tar ansvar for den regionale kompetansepolitikken og legger til rette for god tilgang på kompetent og relevant arbeidskraft, blant annet gjennom oppdaterte regionale planer.
- Fylkeskommunene ivaretar flyktnings og innvandreres behov for opplæring som møter regionalt behov for arbeidskraft.
- Fylkeskommunene og kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Fylkeskommunene og kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Fylkeskommunene og kommunene utvikler de norske verdensarvområdene som fyrstårn for den beste praksisen innenfor natur- og kulturminneforvaltningen gjennom arealplanleggingen.
- Fylkeskommunene og kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres.
- Fylkeskommunene og kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Strategier for utvikling av havbruk utenfor kysten inngår i planene.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for økt verdiskaping og nye grønne næringer innenfor jord- og skogbruk.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser. Utbyggingsløsninger som kan redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.
- Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling. Planleggingen sikrer reindriftens arealer samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for en bærekraftig utvikling i fjell og utmark og har særlig oppmerksomhet rettet mot områder med stort utbyggingspress. Dette skjer blant annet ved å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Regjeringens forventninger til Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

Vurdering av forventningen «vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet»

Indre Namdal er en region med store utfordringer. Mange av kommunene opplever befolkningsnedgang, samt en stadig eldre befolkning. Grong kommune har også opplevd en nedgang i innbyggertallet de siste årene, men skal man tro SSBs befolkningsfremskrivninger vil man de neste 20 årene få en svak vekst. Får å sikre vekst i befolkningstallet, må man også ha vekst i næringslivet. Gjennom utviklingen av Grong næringspark og Bjørgan skisenter, samt en rekke andre tiltak, jobber Grong kommune aktivt for å sikre vekst i næringslivet. Mineralressurser er nevnt som et punkt i regjeringens forventninger, og på sikt vil dette kunne bli et veldig viktig bidrag for Grongs del. Vi vet det finnes viktige mineralressurser i Grong, men pris er avgjørende for å få realisert planene. Skogbruket er en naturressurs man vet vil ta seg opp de neste tiårene, og det er viktig at man rustet seg for dette. Jord- og skogbruk er for øvrig et prioritert område i kommuneplanens samfunnsdel.

Grong kommune har en egen klima- og energiplan. Dette er en tiltaksplan som legger til rette for mer miljøvennlige løsninger og redusert energibruk. Målet er at Grong kommune med tiltakene vil bidra positivt i det globale arbeidet med å redusere klimaendringene. Klimaendringer er likevel noe som vil komme, og det er viktig at man i tiden som kommer er bevisst på klimatilpasning i planleggingen. Dette gjelder både innenfor samfunns- og arealplanleggingen. Med sin beliggenhet har Grong kommune store utfordringer knyttet både til flom og kvikkleire. Takket være et godt samarbeid med NVE har man imidlertid god kontroll på situasjonen. Gjeldende arealdel har også tatt høyde for både flom og skred, så en del av klimatilpasningsarbeidet er allerede på plass, men det må fortsatt jobbes aktivt med dette i planleggingen. En egen plan for klimatilpasning er foreslått i kapittel 5 i dette dokument.

Når det gjelder natur- og kulturverdier er disse søkt sikret både gjennom kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for kulturminner. Dette er verdier som er under stadig press, og Grong kommune legger stor vekt på dette i all vår saksbehandling.

3. Bærekraftig areal- og transportplanlegging:

- Styrket knutepunktutvikling
- Mer vekt på regionale løsninger
-

REGJERINGENS FORVENTNINGER

- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner. Planene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekk i transportsystemet.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for videre utbygging av et godt samferdselsnett i hele landet.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for å sikre Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, kulturmiljøer, grønnstruktur og andre miljøverdier. Lokalisering av boliger, service, handel og andre arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter vurderes i sammenheng med eksisterende eller framtidige kollektivknutepunkt.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for sykling og gange i byer og tettsteder, blant annet gjennom trygge skoleveier, ved å planlegge for gange og sykling fra kollektivknutepunkt og ut til friluftslivsområder, og for transportløsninger for grupper som er mindre mobile.
- By- og omlandskommuner, sammen med fylkeskommunene, videreutvikler samarbeidet om transport på tvers av administrative grenser der dette bidrar til effektiv ressursbruk, næringsutvikling, bosetting og sosial bærekraft i ulike deler av fylket.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for kostnadseffektiv framføring av mobil- og bredbåndsnett gjennom bruk av eksisterende føringsveier.

Regjeringens forventninger til Bærekraftig areal- og transportplanlegging

Vurdering av forventningen «bærekraftig areal- og transportplanlegging»:

I nasjonal sammenheng er Grong kommune med sine 1136 km² en relativt stor kommune. Befolkningen utgjør per 3. kvartal 2019 2.369 innbyggere, så befolkningstettheten er lav. Av større tettsteder har vi Harran, Bergsmo og Medjå (Grong sentrum), med Medjå som det største. Noen av regjeringens forventninger når det gjelder bærekraftig areal- og transportplanlegging er derfor ikke alltid like lett å forholde seg til. I gjeldende arealdel har man imidlertid, i tråd med regionale og nasjonale føringer, valgt å satse på utvikling innenfor disse tettstedene, med et særskilt fokus på nye boligområder på Bergsmo og Medjå. Kommunen har her tatt en aktiv rolle og tilrettelagt for byggeklare tomter i umiddelbar nærhet av sentrum. Det er dessuten lagt opp til en høy grad av utnytting for å minske presset på dyrkamark.

Kollektivdekningen er ikke god i Grong, men man har i arealdelen lagt inn gang-/sykkelveg mellom Medjå og Bergsmo for å øke tilgjengeligheten og ikke minst trafiksikkerheten for gående og syklende. I den kommende rulleringen av trafiksikkerhetsplanen vil denne strekningen bli et tema. Ellers vil opprusting av E6 på strekningen Medjå – Namsskogan være et sentralt tema når det gjelder samferdsel.

Når det gjelder teknisk infrastruktur jobbes det aktivt for fremføring av bredbånd ut i grendene. Grong sentrum, Grong/Leksås, Tømmerås, Bergsmo/Vårryggen, Sørsia og Gartland a er i dag dekket, og det jobbes nå med Harran. Med sistnevnte utbygging vil de fleste av kommunens husstander ha tilgang på bredbånd.

4. Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve:

- Åpne og inkluderende
- Trygge og helsefremmende
- Kvalitet i våre fysiske omgivelser
- Levende sentrumsområder

REGJERINGENS FORVENTNINGER

- Kommunene har en aktiv og helhetlig areal- og sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene. Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.
- Kommunene har en ledende rolle i utviklingen av sentrum og legger vekt på et langsiktig og forpliktende samarbeid med private aktører og innbyggere.
- Kommunenes boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling. Den legger til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging.
- Kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.
- Kommunene legger til rette for leie-til-eie løsninger for vanskeligstilte i boligmarkedet.
- Kommunene planlegger for et tilbud av tilrettelagte boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.
- Kommunene planlegger aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Kommunene legger universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse og ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.
- Kommunene vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.
- Fylkeskommunene og kommunene ivaretar kunst og kultur som del av kommunal og regional planlegging, og legger til rette for et fritt og uavhengig kulturliv.
- Kommuner og fylkeskommuner har en aktiv og helhetlig tilnærming til utvikling av aldersvennlige kommuner og fylker.
- Kommunene legger vekt på å ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, hensyn til overvann og legger til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.
- Fylkeskommunene og kommunene ivaretar vassdragenes bruks- og verneverdier i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes.
- Kommunene ivaretar aktivt gode vilkår for god psykisk og fysisk helse i planleggingen.
- Kommunene ivaretar barn og unges interesser gjennom en samfunns- og arealplanlegging som skaper trygge, attraktive og aktivitetsfremmende by- og bomiljø.
- Kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning

Regjeringens forventninger til *Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve*

Vurdering av forventningen «byer og tettsteder der det er godt å bo og leve»

Gjennom gjeldende planer har Grong kommune vært opptatt av å styrke Grong kommune med Medjå som regionsenter for Indre Namdal. Samtidig har det vært satset på tettstedsutvikling på Bergsmo og i Harran. På Bergsmo er det bygget miljøgate og tilrettelagt et nytt boligfelt i sentrum. Rett utenfor sentrum jobbes det med utviklingen av Grong næringspark. I Harran er det bygget miljøgate, og det er også lagt ned mye arbeid knyttet til utvikling av Harran camping. Et nytt næringsareal er også regulert i Harran sentrum.

På Medjå er det opparbeidet en miljøgate gjennom store deler av sentrum, men noen deler gjenstår. Disse arbeidene ligger inne i kommunens planer. Ellers er det, i samsvar med kommunedelplan for Grong sentrum vedtatt i 2012, nylig regulert et forretningsområde på Sundspeten vest i sentrum. Deler av området er allerede utbygd, og aktørene Rema 1000 og Europris har etablert seg her. Det jobbes nå med utbyggingsplaner for de resterende deler av dette næringsområdet. På boligsiden har Grong kommune regulert og tilrettelagt et større boligfelt i Mediåmarka, rett nord for sentrum. 3 eneboliger er bygd, men det er fortsatt mange byggeklare tomter ledige. Mellom Mediåmarka og sentrum er det også regulert et boligområde benevnt som Trøahaugen vest. Det er her lagt opp til høy grad av utnytting i form av leilighetsbygg. Leilighetsbygg er det regulert for gjennom reguleringsplan for Sanddøla panorama. Første byggetrinn er ferdigstilt med 6 leiligheter, mens andre byggetrinn med 9 leiligheter er under oppføring. Det lagt til rette for totalt 4 leilighetsbygg, samt 1 forretningsbygg med leiligheter i denne planen. Utviklingen innenfor sentrumsområdene er initiert både av kommunen og private aktører. Universell utforming er ivarettatt i alle prosjektene.

I 2018 åpnet Grong sitt nye friidrettsanlegg «Friplassen» i Grong sports- og fritidspark. I parken fant man fra før idrettshall, 2 kunstgressbaner, sandvolleyballbane og skatepark. På Bjørgan har Grong idrettslag og Snåsa skiskytterlag bygget nytt regionalt- og nasjonalt ski-/skiskytteranlegg. I umiddelbar nærhet finner man alpinanlegget på Bjørgan, med overkant av 200 fritidsboliger.

Den største investeringen som er gjort i sentrum de siste årene er byggingen av Kuben skole- og kulturhus. Her finner man konsertsal, idrettshall, kino og kulturskole, i tillegg til Grong barne- og ungdomsskole med tilhørende uteområder. Lokalene nyttes også konferanser. Kuben har vært en suksesshistorie, og er i dag storstua i Indre Namdal. Kulturlivet har med dette fått et kraftig løft.

Grong kommune har en stor boligportefølje, og den boligpolitiske handlingsplanen er en viktig del av kommunens planverk. Kommunen har med sin store og varierte boligportefølje mulighet til å dekke de fleste boligsosiale behov. Leie-til-eie har vært praktisert, og det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle konseptet.

Med den lave befolkningstettheten har man i Grong store sammenhengende natur- og friluftsområder. Disse er kartlagt og blir godt ivarettatt i planleggingen. Grong kommune er også opptatt av tilgang på nærturområder, og kvalitet på utearealene i boligområdene. Det er nedfelt egne bestemmelser og retningslinjer som omhandler dette i kommuneplanens arealdel.

Helse er et eget politikkområde i kommuneplanens samfunnsdel, og god psykisk og fysisk helse står sentralt.

Som det fremkommer av ovenstående har Grong kommune valgt å prioritere utvikling innenfor kommunens 3 tettsteder, og ikke minst ski- og hytteområdet på Bjørgan. Det jobbes kontinuerlig med gode bo- og oppvekstforhold for både barn, eldre, friske og syke. Vi mener dette er i tråd med både nasjonale og regionale føringer, og absolutt i tråd med regjeringens forventninger om å få til tettsteder der det er godt å bo og leve.

2.2 Regionale forventninger/føringer

Regional planstrategi Trøndelag

I plan- og bygningslovens § 7-1 heter det at regional planmyndighet minst en gang i hver valgperiode skal utarbeide en regional planstrategi. Fylkestinget i tidligere Nord-Trøndelag vedtok i møte den 16.06.2016 regional planstrategi for Trøndelag. Samme planstrategi ble vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag den 15.06.2016. Planstrategien omfatter det nye Trøndelag fylke og beskriver regionens utfordringer og muligheter. Gjennom prioritering av tema for videre plan- og utviklingsprosesser skal planstrategien bidra til å sette dagsorden og invitere til samarbeid om løsninger og samfunnsutfordringer. I planstrategiens gis det følgende oppsummering av prioriterte planoppgaver i perioden 2016 – 2020:

Situasjonen med kommune- og regionreformen fører til en viss usikkerhet når det gjelder riktig tidspunkt for revisjon av ulike planer og strategier. Tidspunktet må velges slik at det best mulig bidrar til at nye administrative- og politiske miljø, både på kommunenivå og regionnivå, gis mulighet til å utvikle felles strategier.

Felles strategidokumenter slik som Marin strategiplan Trøndelag, Reiselivsstrategi, landbruksmelding, FOU-strategi for Trøndelag og Strategiplan for kulturnæringer er i gjeldende planperiode videreført eller er under rulling. De fylkesvis prioriterte planoppgavene for perioden 2012 – 2016 er i all hovedsak gjennomført som forutsatt.

En ny felles fylkesplan betraktes som et godt felles strategisk verktøy uansett utfall av kommune- og regionreformen. Tidspunktet for en revisjon bør imidlertid avstemmes i forhold til dette. Det fastsettes derfor ikke noe konkret årstall for oppstart av fylkesplanarbeidet. Oppstartstidspunktet vurderes kontinuerlig. Som gjennomført tidligere kan det være formålstjenlig at sittende fylkesting utarbeider et høringsutkast mens det nye (evt. felles) fylkestinget vedtar strategier for sitt videre arbeid.

En ny felles fylkesplan vil kunne ta opp i seg og koordinere strategier for ulike enkelttema og slik redusere antall planprosesser. Dette vil også bidra til en harmonisering av planstrukturene i de to fylkene.

Et viktig tema for videre utvikling i Trøndelag, er hvilken regional rolle storbyen skal spille. I en ny, helhetlig fylkesplan kan et slikt spørsmål tas opp i sin fulle bredde. Byens rolle er også relevant i tilknytning til kommune- og regionreformen.

Mineralnæringsstrategier innarbeides i en framtidig fylkesplan og regionale planer/strategier der det er naturlig. Dette er for eksempel allerede praktisert i «Regional plan for arealbruk» i Nord-Trøndelag som inneholder et eget kapittel om mineraler. Det samme kan gjøres gjeldende med hensyn til utfordringer knyttet til barn og unges oppvekstmiljø. Dette er et tema som med fordel kan løftes i en bredere sammenheng enn en egen plan kan gi.

Det utarbeides et strategisk kunnskapsgrunnlag for framtidig verdiskaping. Dette vil være et viktig grunnlag for på best mulig måte å styre innsatsen for næringsutvikling i riktig retning, og samtidig gi aktørene i Trøndelag et bedre grunnlag for å oppnå tilgang til ulike EU-programmer.

Trøndelagsplanen

I tråd med føringene i den regionale planstrategien vedtok fylkestinget i Trøndelag i møte den 12. desember 2018 «Trøndelagsplanen 2019 – 2030». Trøndelagsplanen er en kortfattet plan som viser hvilken retning man ønsker at Trøndelag skal utvikle seg i de kommende årene. Oppfølging av mål og delmål i Trøndelagsplanen skal skje gjennom arbeidet med mer detaljerte temaplaner og strategier, eller konkretiseres direkte gjennom egne tematiske handlingsprogram og andre virkemidler. Planen evalueres hvert fjerde år gjennom arbeidet med regional planstrategi. Trøndelagsplanen har 3 innsatsområder med følgende retningsmål:

- Bolyst og livskvalitet
 - I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
 - I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag
 - I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling
- Kompetanse, verdiskapning og naturressurser
 - I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidsrettet arbeids- og næringsliv
 - I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
 - I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff
- Regionale tyngdepunkt og kommunikasjon
 - I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
 - I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
 - I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem

Når man går nærmere inn i dokumentet ser man at mange av de satsingsområdene som er nevnt allerede er fanget opp i gjeldende samfunnsdel for Grong kommune. I det kommende arbeidet med revisjon av samfunnsdelen vil det likevel kunne bli aktuelt å ta inn nye satsingsområder for Fylkesplanen.

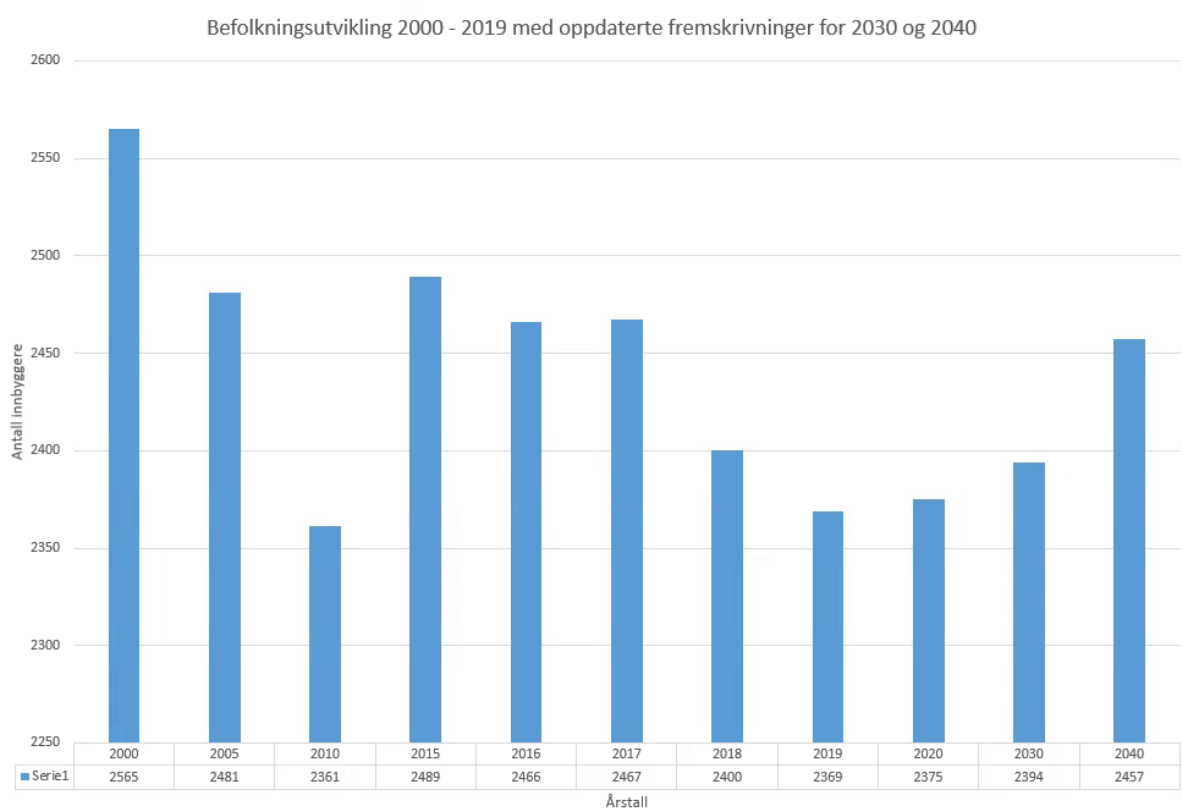
3. Utfordringer og mulighetsområder

I dette kapitelet angir vi de mest sentrale utfordringene vi har i Grong kommune i tiden som kommer, men vi tar også for oss mulighetsrommet. Kapitelet baserer seg i hovedsak på gjeldende planstrategi, men er oppdatert ut fra nye data.

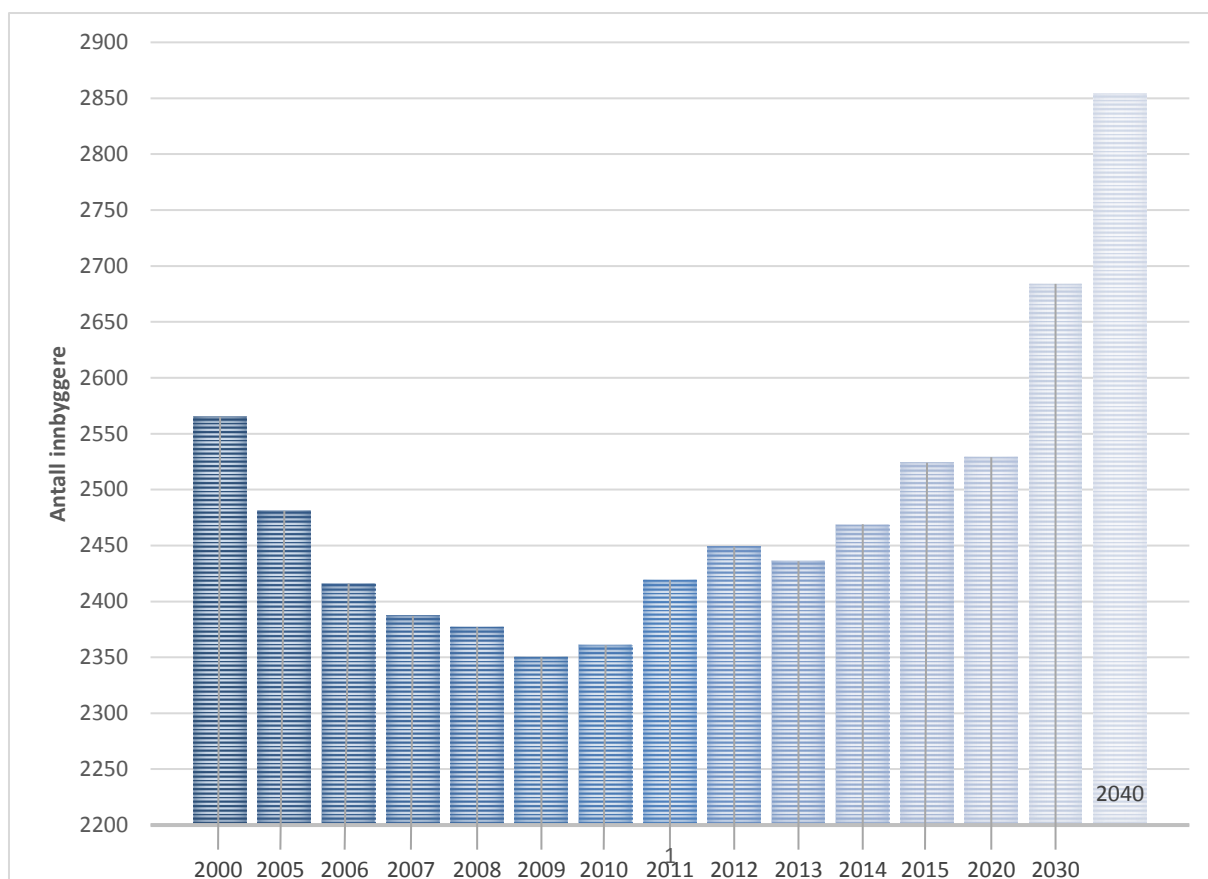
3.1 Befolkningsutvikling

Grong kommune har hatt en variert befolkningsutvikling de siste årene. Ser man på perioden fra år 2000 frem til i dag har vi hatt en negativ befolkningsutvikling på 7,4 %. Den største nedgangen hadde man i perioden 2000 - 2010, hvor reduksjonen var på 9,2 %. Fra 2010 til 2019 har vi hatt en økning på 0,6 %. Fra 2009 hadde man en jevn økning i innbyggertallet fram til 2015. Befolkningsveksten var i denne perioden på hele 5,9 %. Fra 2016 har det vært en jevn nedgang frem til 2019. Noe av nedgangen kan forklares med nedleggelsen av Hero mottakssenter.

Basert på beregningsgrunnlag fra SSB er det grunn til å anta at man vil få en liten vekst i befolkningstallet frem mot 2040. Fremskrevet folkemengde for Grong kommune antas å ligge 2394 i 2030 og 2457 i 2040. Framskrivningene er kraftig nedjustert fra 2016. Man antok da at det i 2040 ville være 2854 personer bosatt i Grong.

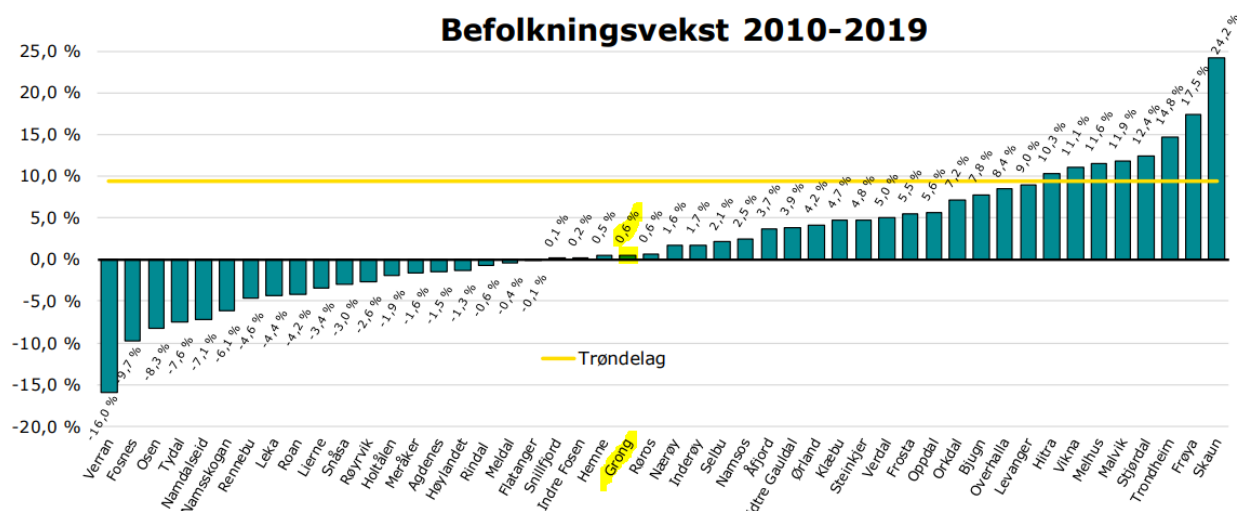

Tabell 1: Tabellen angir befolkningsutviklingen i Grong kommune fra år 2000 til 2019. Det er også lagt inn en fremskrevet folkemengde for årene 2020, 2030 og 2040. De fremskrevne tallene er basert på en middels befolkningsutvikling i landet, kilde ssb.no

Tabell 2: Oversikt over befolkningsutvikling og de gamle framskrivningene fra 2016. Som man ser har framskrivningene endret seg relativt mye de siste 4 årene.

Ser vi på tallene for perioden 2000 - 2018, og sammenlikner Grong med de andre kommunene i Nord-Trøndelag, så kommer Grong relativt godt ut sammenliknet med de andre kommunene i Indre-Namdal. Grong kommer best ut med en vekst på 0,6 %, mens Namsskogan kommer dårligst ut med en nedgang på 6,1 %

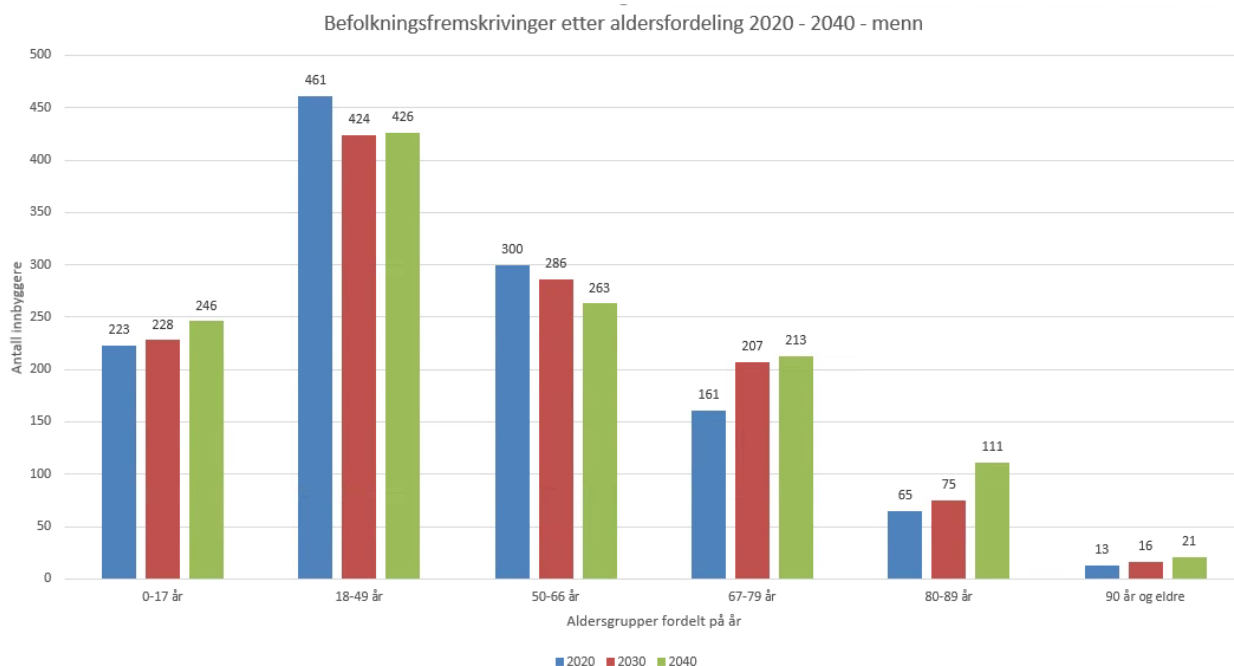
Befolkningsendring 2010 -2019									
	2010	2019	Endring 2010-2019			2010	2019	Endring 2010-2019	
Trondheim	170 936	196 159	25 223	14,8 %	Tydal	859	794	-65	-7,6 %
Steinkjer	21 080	22 090	1 010	4,8 %	Meråker	2 471	2 432	-39	-1,6 %
Namsos	12 795	13 113	318	2,5 %	Stjørdal	21 375	24 028	2 653	12,4 %
Hemne	4 207	4 228	21	0,5 %	Frosta	2 495	2 632	137	5,5 %
Snillfjord	998	999	1	0,1 %	Levanger	18 580	20 254	1 674	9,0 %
Hitra	4 256	4 694	438	10,3 %	Verdal	14 222	14 933	711	5,0 %
Frøya	4 314	5 068	754	17,5 %	Verran	2 914	2 449	-465	-16,0 %
Ørland	5 121	5 334	213	4,2 %	Namdalseid	1 697	1 576	-121	-7,1 %
Agdenes	1 719	1 693	-26	-1,5 %	Snåsa	2 164	2 100	-64	-3,0 %
Bjugn	4 548	4 904	356	7,8 %	Lierne	1 435	1 386	-49	-3,4 %
Åfjord	3 220	3 340	120	3,7 %	Røyrvik	495	482	-13	-2,6 %
Roan	999	957	-42	-4,2 %	Namsskogan	928	871	-57	-6,1 %
Osen	1 033	947	-86	-8,3 %	Grong	2 361	2 374	13	0,6 %
Oppdal	6 603	6 975	372	5,6 %	Høylandet	1 270	1 254	-16	-1,3 %
Rennebu	2 622	2 501	-121	-4,6 %	Overhalla	3 577	3 879	302	8,4 %
Meldal	3 920	3 905	-15	-0,4 %	Fosnes	670	605	-65	-9,7 %
Orkdal	11 276	12 086	810	7,2 %	Flatanger	1 104	1 103	-1	-0,1 %
Røros	5 576	5 610	34	0,6 %	Vikna	4 122	4 578	456	11,1 %
Holtålen	2 064	2 025	-39	-1,9 %	Nærøy	4 990	5 072	82	1,6 %
Midtre Gauldal	6 012	6 246	234	3,9 %	Leka	593	567	-26	-4,4 %
Melhus	14 841	16 562	1 721	11,6 %	Inderøy	6 689	6 804	115	1,7 %
Skaun	6 626	8 231	1 605	24,2 %	Indre Fosen	9 970	9 988	18	0,2 %
Klæbu	5 801	6 076	275	4,7 %	Rindal	2 041	2 028	-13	-0,6 %
Malvik	12 550	14 040	1 490	11,9 %	Trøndelag	424 143	464 060	39 917	9,4 %
Selbu	4 004	4 088	84	2,1 %	Norge	4 858 199	5 328 212	470 013	9,7 %

Tabell 3: Befolkningsutviklingen for alle kommunene i Trøndelag 2000 – 2018. Kilde SSB og «Trøndelag i tall 2019».

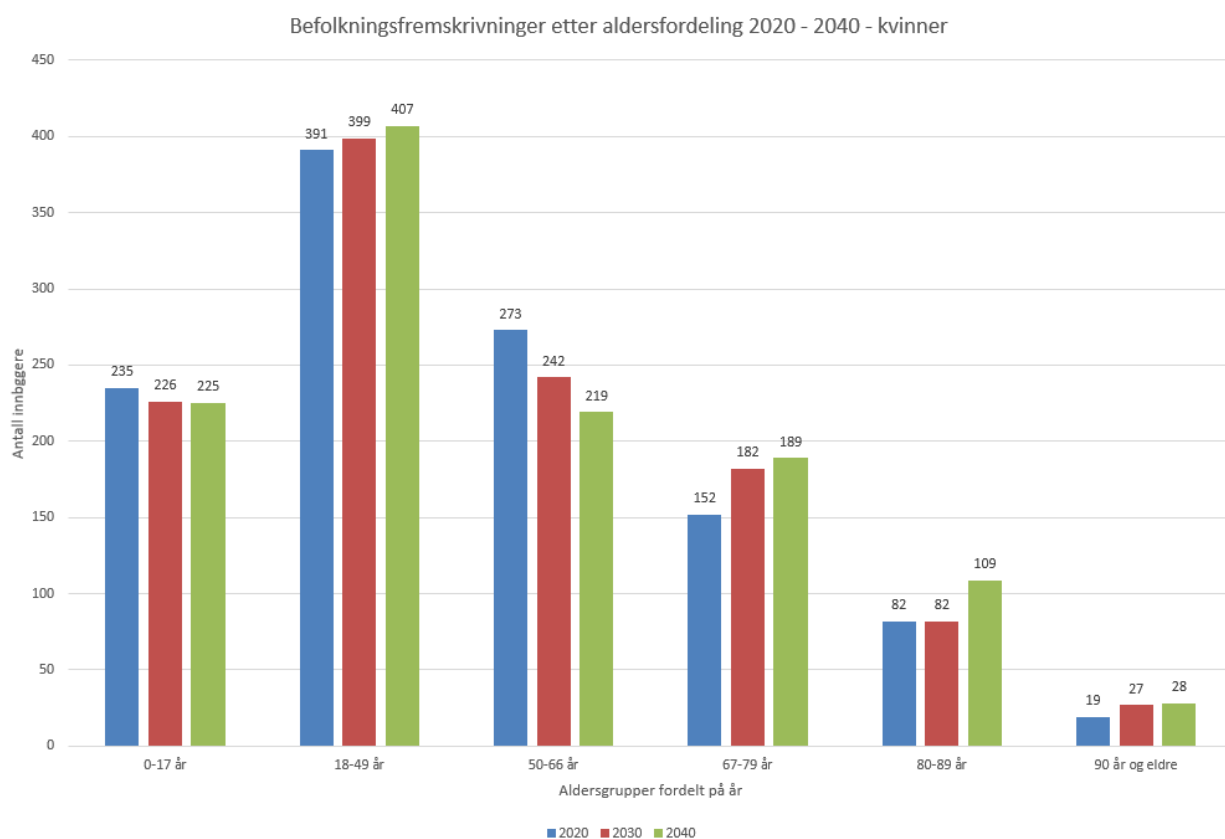
Deler man inn befolkningen etter alder ser man følgende trend:

0 – 17 år:	menn: svak vekst	kvininner: jevn svak nedgang
18 – 49 år:	menn: variabel, men nedgang	kvininner: jevn svak vekst
50 – 66 år:	menn: sterk nedgang	kvininner: sterk nedgang
67 – 79 år:	menn: jevn vekst	kvininner: jevn relativt sterk vekst
80 – 89 år:	menn: jevn relativt sterk vekst	kvininner: etterhvert sterk vekst
90 år +:	menn: liten vekst	kvininner: liten vekst

Basert på tallene fra SSB ser det ut til at det er aldersgruppen 67 år pluss som er den gruppen som vil øke mest i årene frem mot 2040. Det vil bli færre yngre menn, mens det blir en liten økning i antallet kvinner i alderen 18 – 49 år. Se nedenstående diagrammer for nærmere informasjon.

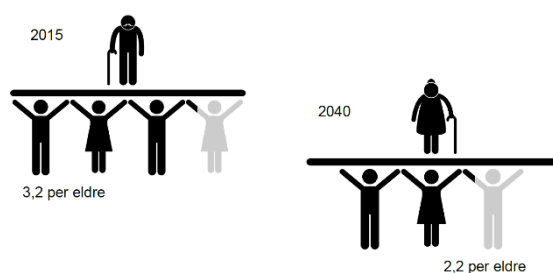

Tabell 4: Mannlig befolkningsutviklingen 2020 - 2040, delt inn etter alder. Fremskrevne tall for år 2020, 2030 og 2040 er basert på en middels befolkningsutvikling i landet, kilde ssb.no.

Tabell 5: Kvinnelig befolkningsutviklingen 2015 - 2040, delt inn etter alder. Fremskrevne tall for år 2020, 2030 og 2040 er basert på en middels befolkningsutvikling i landet, kilde ssb.no.

Siden år 2000 har den prosentmessige andelen eldre innbyggere økt. I år 2000 var 51 % av befolkningen 40 år eller yngre, mens denne gruppen i år 2011 utgjorde 46 %. I år 2040 er tallet forventet å synke ytterligere, og det er som tidligere nevnt gruppen 67 år og eldre som øker mest. Ser man på *nasjonale tall* for aldersbæreevnen for folk i alderen 25 -66 år i forhold til antallet eldre (67 +) hadde man i 2015 3,2 personer pr. eldre. I 2040 vil dette nasjonale tallet ifølge prognosene ligge på 2,2 personer pr. eldre. Ser man på statistikken for Grong kommunes del slår disse tallene enda verre ut. I Grong var aldersbæreevnen i 2019 på 2,5, mens den med de nyeste framskrivningene i 2040 vil være på 1,7 personer. Antallet «arbeidstakere pr. pensjonist» blir altså vesentlig lavere i årene som kommer, noe som medfører en høyere byrde for den yrkesaktive befolkningen. Det er ikke tatt høyde for uføre og arbeidsledige i denne oversikten.

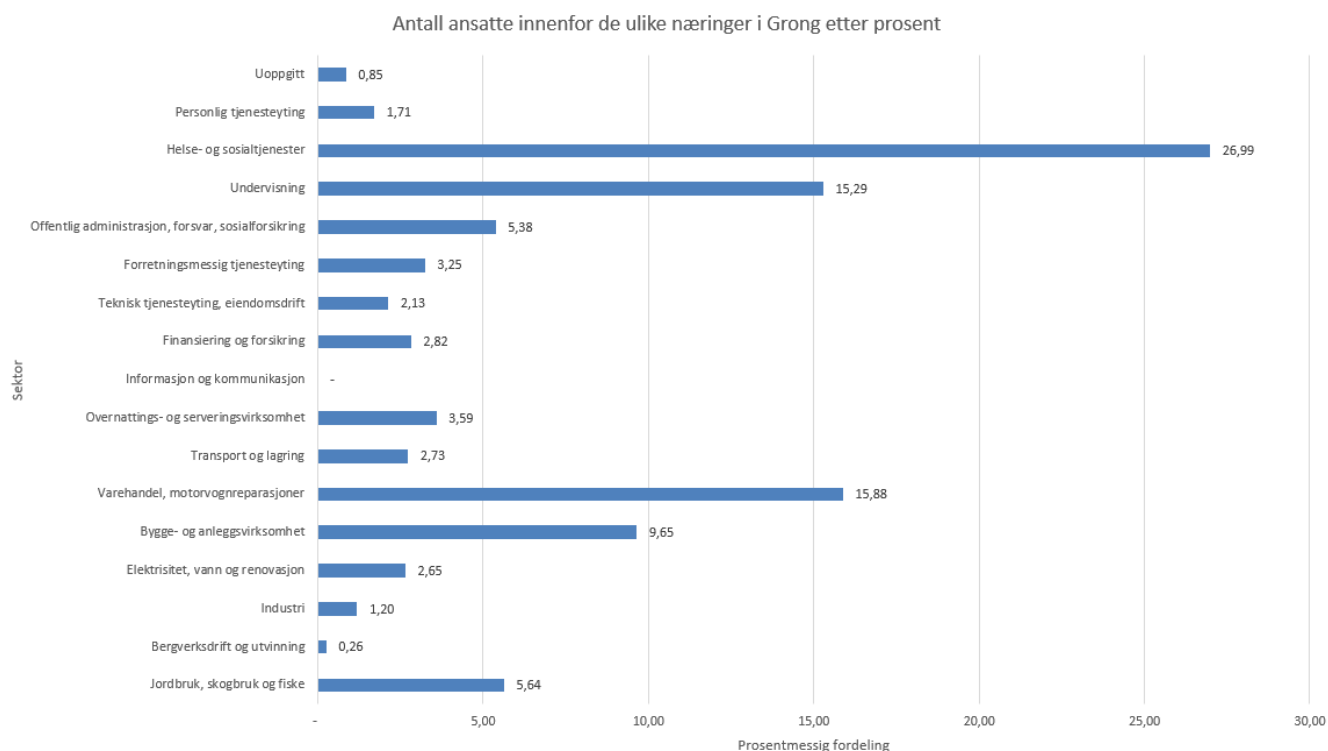
Figur 1: Illustrasjon over aldersbæreevnen i 2015 kontra 2040 – nasjonale tall.

Stimulering til befolkningsvekst med spesielt fokus på yngre mennesker er derfor et viktig fokusområde for Grong kommune i de kommende år. For å få til en vekst må vi kunne tilby attraktive arbeidsplasser, boliger, trivelige tettsteder og et rikt og variert kulturtilbud. Vi kommer inn på dette i de neste delkapitlene.

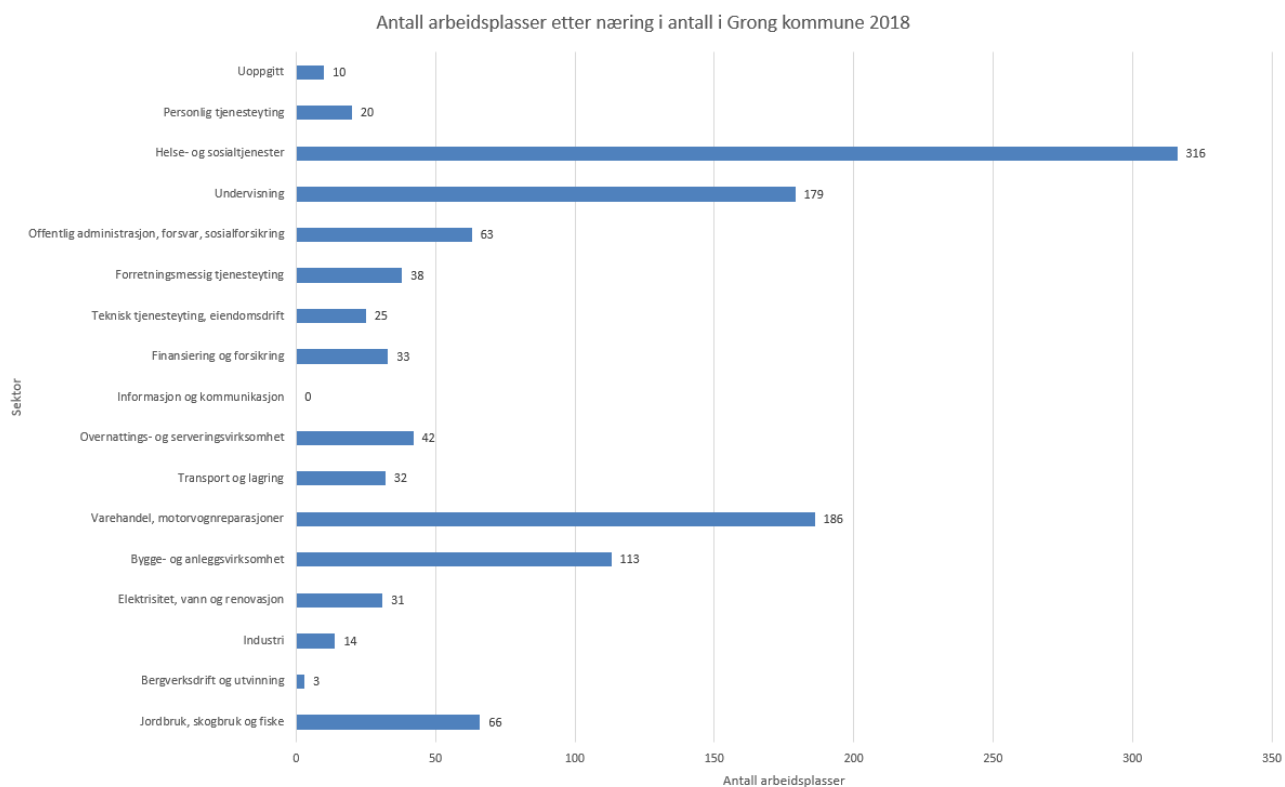
3.2 Verdiskapning og næringsutvikling

Framtidig verdiskapning skal ivareta en langsiktig og bærekraftig utvikling og må omfatte både økonomiske, miljømessige, kulturelle og sosiale dimensjoner. Sysselsettingsveksten i Norge har vært stor de siste årene, og det er storbyregionene som har den sterkeste veksten. Mye tyder på at denne utviklingen vil fortsette også i årene som kommer. Blant annet på grunn av at det er i tjenesteytende næringer veksten kommer, mens sysselsetting innen primærnæringene går ned.

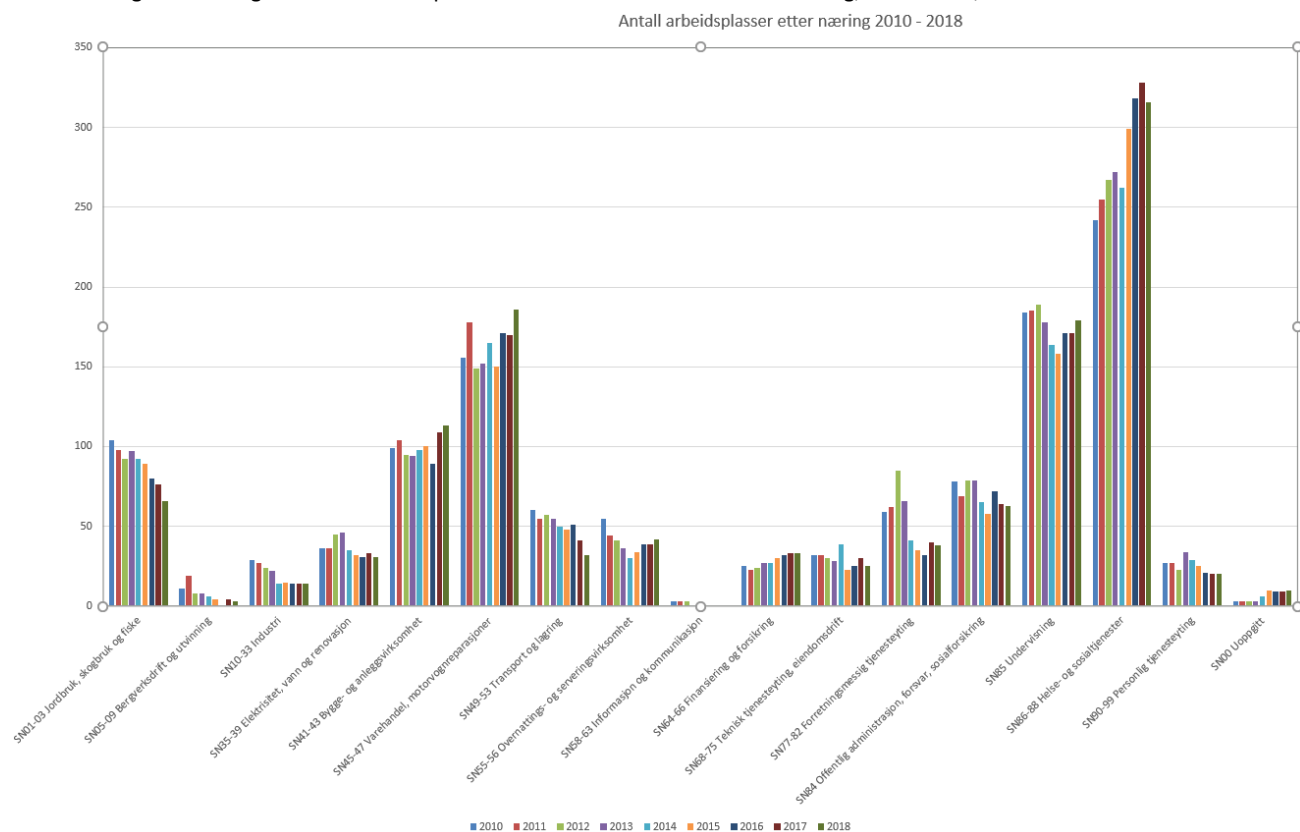
Grong har en større andel sysselsatte innen primærnæringene (jordbruk og skogbruk) enn gjennomsnittet for Trøndelag og Norge. Innen sekundærnæringene ligger vi på landsgjennomsnittet, men noe lavere enn Trøndelag. Når det gjelder tertiærnæringene ligger vi lavere enn landet som helhet.

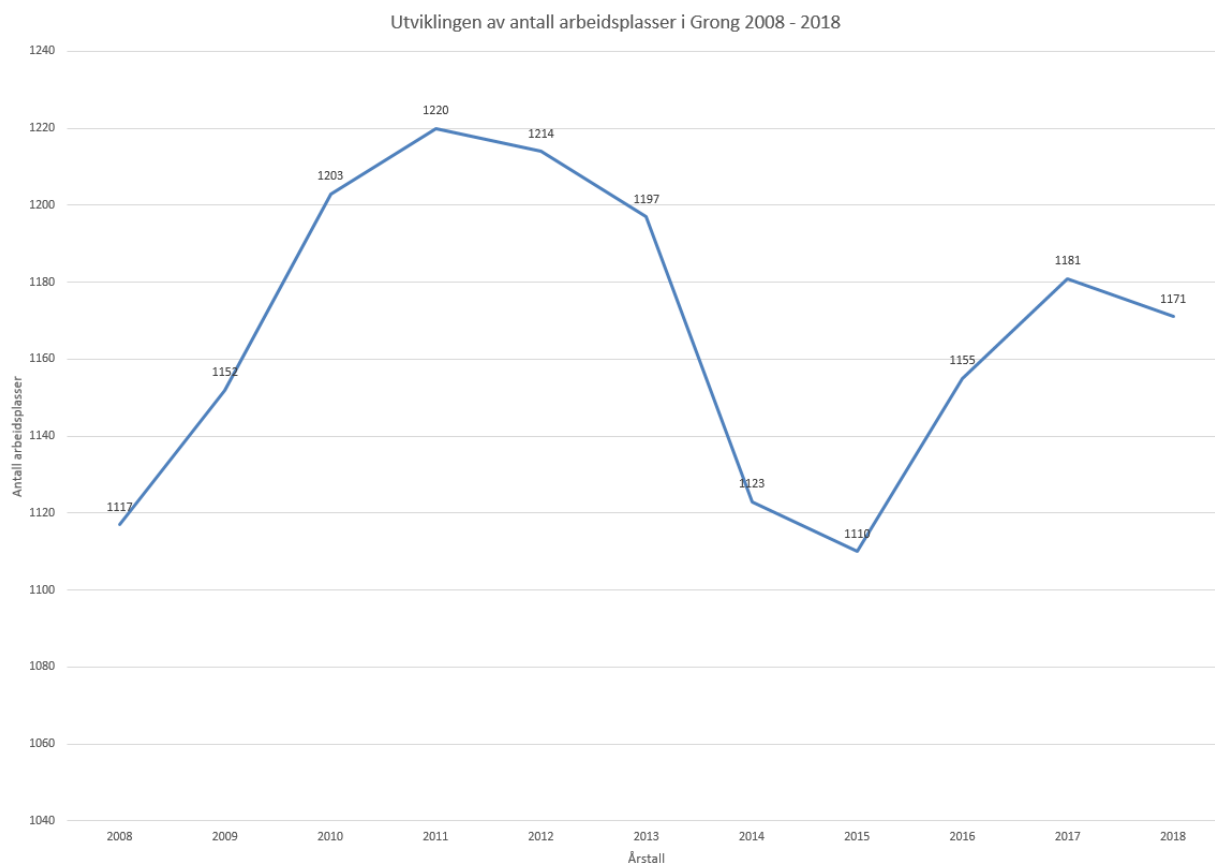
Tabell 6: Diagrammet angir i prosent sektorfordelingen for arbeidsplasser i Grong, kilde ssb.no.

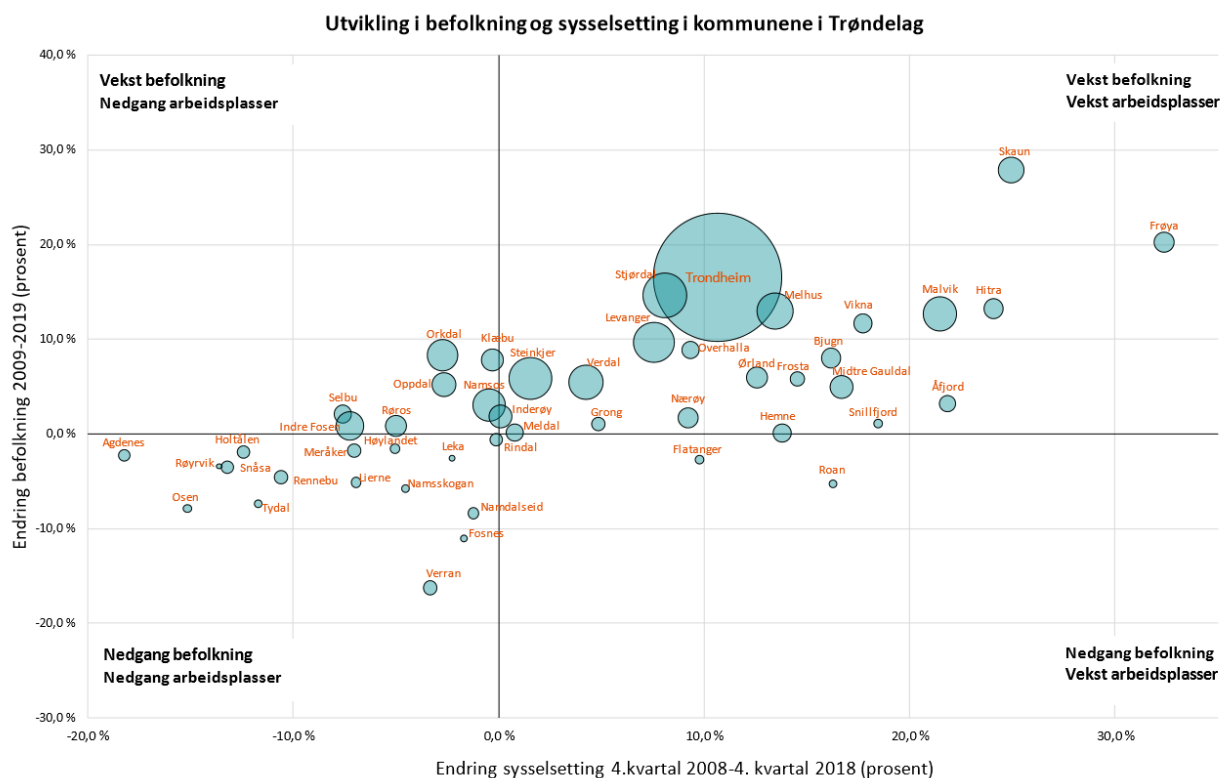
Tabell 7: Diagrammet angir antallet arbeidsplasser innenfor den enkelte sektor i Grong, totalt 1171, kilde ssb.no.

Tabell 8: Diagrammet viser utviklingen av antallet arbeidsplasser i Grong i perioden 2010 – 2018 fordelt etter sektor, kilde ssb.no.

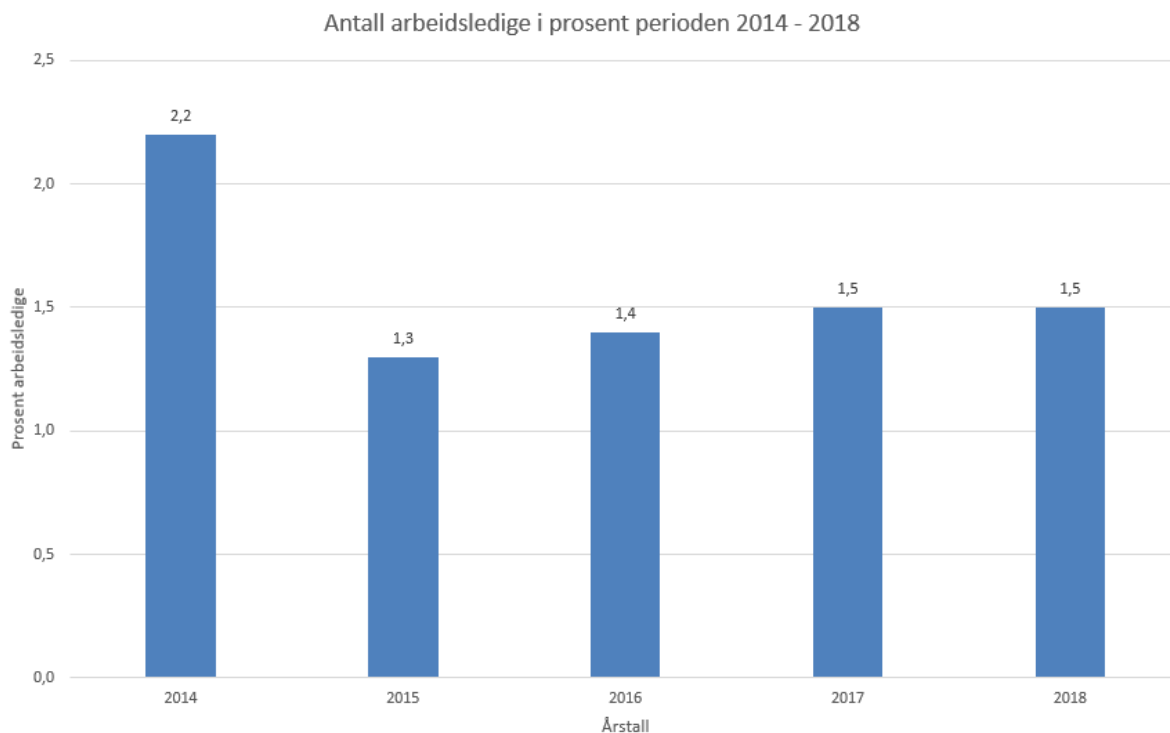

Tabell 9: Diagrammet viser utviklingen i antallet arbeidsplasser i perioden 2008 – 2018. Som man ser har det vært mindre svingninger, kilde ssb.no.

Tabell 10: Diagrammet viser befolkningsutvikling sett opp mot nye arbeidsplasser perioden 2009 – 2019, kilde Trøndelag i tall 2019.

Som vi ser av ovenstående diagram har man i Grong i perioden 2009 – 2019 hatt en økning både i innbyggertall og antall arbeidsplasser. Da veksten i antall arbeidsplasser har vært større enn befolkningsveksten, og som en følge av dette har Grong de siste 20 årene hatt lav arbeidsledighet på mellom 1 - 2 %. Lavest ledighet hadde Grong i 2007, med 0.9 %. Grong har siden 2005 hatt lavere andel registrerte ledige enn både Nord-Trøndelag og landet for øvrig. I 2018 var det i Trøndelag registrert 1,8 % arbeidsledige, mens tallet for Grong var 1,5 %.

Tabell 11: Tabellen viser antall arbeidsledige i Grong i perioden 2014 – 2018 i prosent, kilde ssb.no.

På det nåværende tidspunkt er altså ikke høy arbeidsledighet noe problem eller umiddelbar trussel i Grong kommune. Et større problem er heller rekruttering av kompetente arbeidstakere. Dette har vært en stor utfordring både for privat næringsliv og offentlig tjenesteyting i de senere årene. Det vil være viktig for framtiden at det samarbeides mellom naturlige aktører om en aktiv rekrutteringspolitikk.

Et rekrutteringstiltak kan være å heve kompetansen som allerede finnes i regionen. Grong er et skole- og studiesenter for Indre Namdal. Mulighetene dette gir kan være med å gi bedriftene og kommunen i regionen den kompetansen de trenger. Vi lever i et kompetansesamfunn hvor dette vil bli viktigere enn noen gang. Gründerkompetanse er også viktig. Entreprenørskap må fortsatt være et satsningsområde i skolen. Forskning viser at det er større sjanse for at man etablerer bedrift i voksen alder, hvis man har hatt entreprenørskap i skolen. Videre er det viktig at det legges til rette for styrking av eksisterende næringsliv og etablering av nye bedrifter gjennom gode veiledningstjenester og finansieringsmuligheter. Mulighetene som ligger i verdiskapning innenfor opplevelsesnæringene er store. For Grong kommune kan spesielt lakseturisme og vinterturisme nevnes som to store mulighetsområder. En satsing på Bjørgan står sentralt i den sammenheng. Bedre samhandling i Namdalsregionen er også viktig for å utvikle opplevelsesnæringa i Grong og Namdalen. Prosjektet «Vandring i Indre Namdal» er et eksempel på samarbeid innenfor dette området i Namdalen.

En annen viktig mulighet for Grong kommune er å utnytte beliggenhet og rollen til Grong som regionsenter. Handel og servicenæring, samt kompetansesarbeidsplasser er voksende næringer og et mulighetsområde for Grong kommune. Å bygge opp Grong som et sterkt regionsenter vil være viktig for styrking av Indre Namdal som region. Grong kommune har potensial til å bygge opp viktige regionale servicefunksjoner innen offentlig forvaltning og helse. Det vil bidra til bedre tilbud til våre innbyggere, samtidig som det gjør arbeidsplassene innen offentlig forvaltning mer attraktiv.

Landbrukssektoren er en av de mest komplette verdikjedene i norsk næringsliv, og er veldig viktig for sysselsetting og bosetting i Grong og Trøndelag. For å styrke denne sektoren må det også legges til rette for økt verdiskapning og sysselsetting gjennom etablering av nye typer næringsvirksomhet i tilknytning til landbrukets ressurser. Man har de siste årene hatt en vekst innenfor dette området i form av lokal matproduksjon. Det bør stimuleres ytterligere på dette området.

Skognæringa er en betydelig næring for Grong og Trøndelag. Verdiskapingspotensialet i skognæringa er stort. En fortsatt bærekraftigutnyttelse og aktiv oppbygging av skogressursene vil sikre treforedlingsindustrien tilgang på lokalt virke, og gi grunnlag for verdiskapning og arbeidsplasser på kort og lang sikt, også lokalt. For å stimulere til økt verdiskapning innenfor denne sektoren kan man bedre infrastrukturen, og samtidig være bevisst på økt bruk av tre i bygg og utnyttelse av trefiber. Skognæringa er gitt særskilt fokus i kommuneplanens samfunnsdel, og også i klima- og energiplanen.

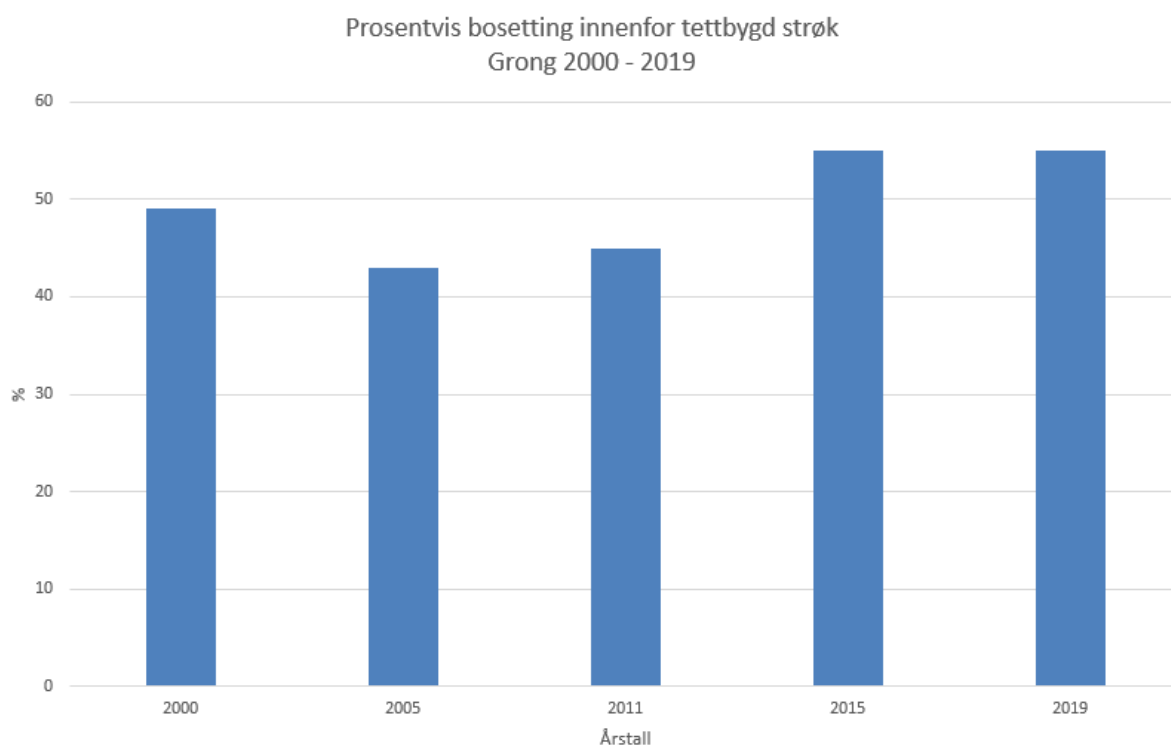
Mineralutvinning er et annet stort mulighetsområde, basert på naturressursene. Mineralutvinning kan bidra til verdiskapning og lokale arbeidsplasser. Det er viktig at Grong kommune legger til rette for en forsvarlig og bærekraftig mineralvirksomhet. Det har opp gjennom årene vært flere planer, men for tiden jobbes det ikke med noe konkret prosjekt.

Mange av de ovenstående elementer ligger inne i gjeldende samfunnsdel. I den kommende rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel vil det være naturlig å videreføre flere av disse.

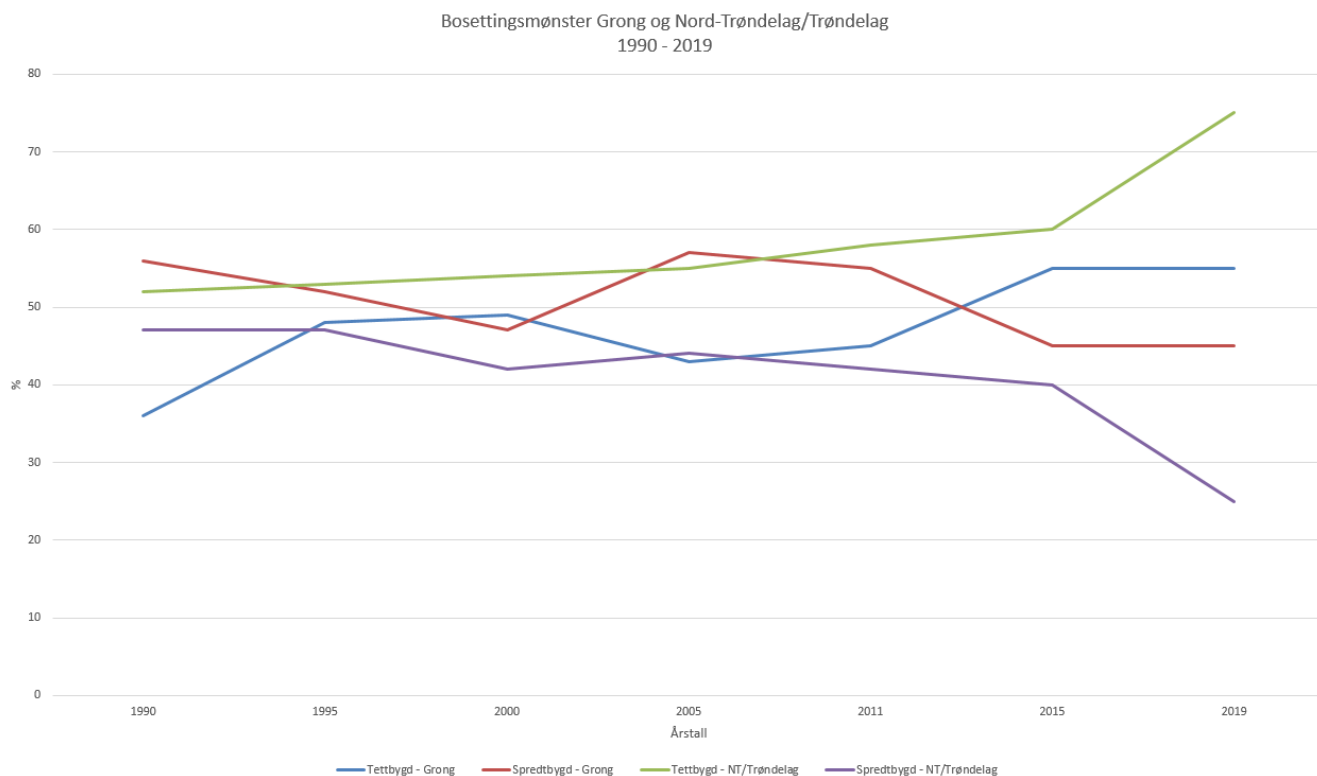
3.3 Samferdsel og infrastruktur

God planlegging innen samferdsel og infrastruktur er viktig for å bygge sterke lokalsamfunn med gode transportsystem som dekker samfunnets behov. God planlegging kan bidra til å begrense klimautslipp og er et stort satsningsområde på nasjonalt nivå. I Grong kommune er det 52 km kommunal vei, 134 km fylkesvei og 50 km europavei. Grong kommune er et trafikalt midtpunkt for Namdalen, med jernbane og E6.

Utvikling av transportsektoren er avhengig av utvikling av arealbruken. Spredt boligbygging med store avstander mellom bolig, arbeidsplass og fritidsaktiviteter øker transportbehovet. Sammenlignet med Trøndelag har Grong en større andel spredt boligbygging. I 2011 bodde 45 % av innbyggerne i tettbygde strøk, for Nord-Trøndelag og landet forøvrig var tallene på henholdsvis 58 % og 79 %. I 2015 hadde tallene endret seg, og Grong kommune hadde da lokalisert 55 % av boligene innenfor tettbygde strøk. I 2019 var tallet det samme for Grong kommune, mens tallet for nye Trøndelag lå på 75 %. Med de arealer som er lagt inn for fremtidig boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel, samt flere vedtatte reguleringsplaner i nyere tid, håper man å kunne stimulere denne utviklingen ytterligere. Det er grunn til å anta at den positive trenden vil fortsette.

Tabell 12: Diagrammet angir den prosentvise bosettingen innenfor tettbygde strøk siste 19 år.

Tabell 13: Diagrammet angir utvikling i bosettingsmønster for Grong og Nord-Trøndelag/Trøndelag i perioden 1990 – 2019, kilde ssb.no.

For å redusere biltrafikk, og særlig vekst i biltrafikk er det nødvendig med gode løsninger for kollektivtrafikk og et godt utbygd gang- og sykkelvegnett. Videre er det viktig med god planlegging for plassering av fremtidige infrastrukturtiltak som boligområder, barnehager, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser. Høy arealutnyttelse og bevisst lokalisering av viktige virksomheter vil bidra til å redusere transportbehovet. Bedre forhold for syklist og fotgjengere fører også til tryggere skoleveger og økt fysisk aktivitet. Dette er forhold kommuneplanens arealdel, samt kommunedelplan for Grong sentrum, tar for seg. Dette må følges opp i kommende veg- og trafikksikkerhetsplaner.

Spredt bosetting er nødvendig for næringsutøvelse i distriktene, særlig med tanke på primærnæringene. For Grong kommune er det derfor naturlig at rundt halvparten av innbyggerne bor i områder med spredt bosetting. Lokale bygde- og grendesenter med fellesfunksjoner som barnehage og butikk, reduserer det daglige transportbehovet. Utfordringen vil derfor være å styrke og utvikle attraktive grendesenter som gir grunnlag for fellesfunksjoner. Spredt bosetting er for en del personer et attraktivt alternativ, i forhold til å bo sentralt og tett. Kvaliteter som natur, oppvekstmiljø og attraktive tomter kan være utslagsgivende.

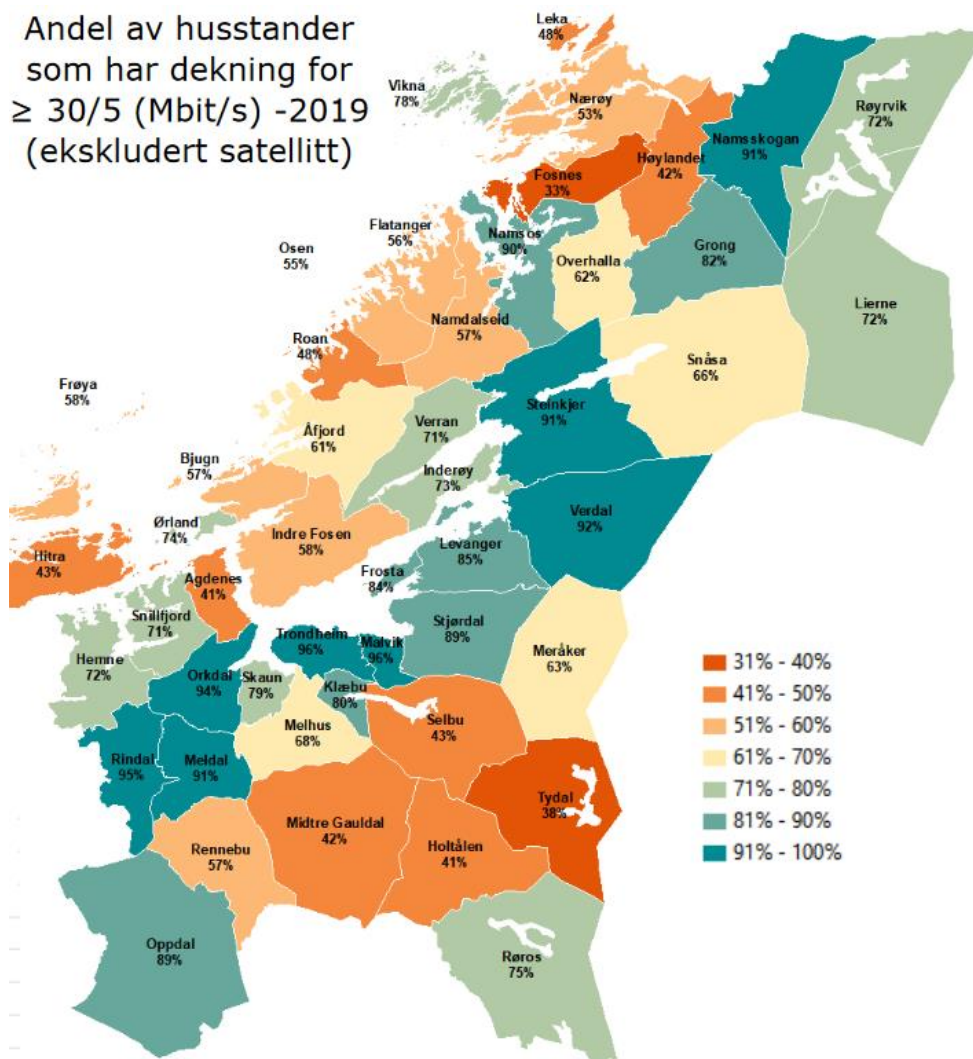
Det er et nasjonalt mål at jernbane og sjøtransport skal ta mer av godstransporten. Dette vil være en gevinst både for klima og miljø, men også viktig for tryggheten på veiene. Plassering av en godsterminal i Grong kommune kan være et viktig grep for å oppnå en omflytting av godstransporten. Som trafikalt knutepunkt, med E6 og jernbane gjennom kommunen, synes Grong å være en fornuftig plassering. Dette kan bidra til at både tømmer og fisk kan omlastes og sendes videre med bane.

Det er også viktig å se på trafiksikkerhet og effektive veiløsninger for næringslivet i regionen. I den sammenheng er det behov for å gjøre noe med følgende veistrekninger i kommunen: E6 Medjå – Namsskogan, FV 775 Gartland – Høylandet (Rørвик) og FV 17 Grong – Overhalla (Namsos)

Attraktive næringsarealer er et annet viktig område. Grong har de siste årene jobbet aktivt med utviklingen av Grong næringspark på Vårryggen, og mange nye arbeidsplasser er etablert. Ved å kunne tilby opparbeidede tomter håper man å kunne tiltrekke seg også nye næringsaktører. Fremføringen av adkomstveg inn i innerste del av næringsparken bør derfor prioriteres i den kommende kommunestyreperioden. Med Grong næringspark og de fremtidige næringsarealene på Langnes har man sikret en relativt god kapasitet på næringsarealer i tiden som kommer.

Bredbånd og god mobildekning er avgjørende faktorer for å få unge mennesker til å bosette seg i distriktene. En godt utbygd digital infrastruktur er viktig for innovasjon og verdiskapning i næringslivet, bruk av offentlige tjenester og for innbyggernes muligheter for å delta i samfunnslivet. Det jobbes kontinuerlig med å forbedre dekningen i forhold til dette, og i forrige planperiode ble det lagt ned et stort arbeid. Grong sentrum, Grong/Leksås, Tømmerås, Bergsmo/Vårryggen, Sørsia og Gartland har nå fiber, og det jobbes nå med Harran fra Fiskumfoss i sør til Grøndalselva i nord.

Andel av husstander
som har dekning for
≥ 30/5 (Mbit/s) -2019
(ekskludert satellitt)

Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

3.4 Klima, energi og klimatilpasning

Gjeldende klima- og energiplan

Miljø har vært et satsingsområde for Grong kommune siden tidlig på 1990-tallet og miljøpolitikken har vært vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel opp gjennom årene. Gjeldende klima- og energiplan for Grong kommune ble vedtatt 12.02.2015. Planen angir tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, samt at den skal sikre en mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Dette er i tråd med de nasjonale forventningene. I planen er det vedtatt følgende satsingsområder:

- Energibruk i kommunale formålsbygg.
- Skogbruk.
- Holdningsskapende arbeid med fokus på kunnskap, og glede av naturen gjennom aktiv bruk.
- Renovasjon/kildesortering.

Planen inneholder en statusbeskrivelse av hvert satsingsområde og en tiltaksdel med overordnet målsetning og tiltak for å nå denne målsetningen. Planens tiltak for utslippsreduksjon og energisparing vil i hovedsak gå på kommunens egen drift. Det er lagt vekt på å legge inn gjennomførbare tiltak med tanke på økonomi og tidsbruk.

Innenfor området energibruk i kommunale formålsbygg er det de siste årene gjennomført en rekke tiltak. Det er kjøpt inn og tatt i bruk SD- og EOS-anlegg. Med dette sikrer man energistyringen og overvåkingen av denne på en langt bedre måte. Det er også laget en egen rapport som angir forskjellige ENØK-tiltak. Det meste er nå utført så som utskifting av ventilasjonsanlegg og varmegjenvinnere m.m. I tillegg har man bygget om GBU med tilhørende kulturbygg. Det er her tatt i bruk moderne teknologi som reduserer energiforbruket noe. Fra og med 01.01.2020 inntrådte forbud mot fyring med mineralolje. Grong kommune har fulgt opp dette med at alle oljekjeler er fjernet eller konvertert til fyring med bioolje. Vi har ennå ikke klart å innfri målet om en reduksjon på 20 % i forbruket fra 2012 til 2020, så det jobbes kontinuerlig med å finne nye ENØK-tiltak. For å lykkes i arbeidet må det i kommende planperiode jobbes aktivt med dette, og ikke minst må det settes av midler i økonomiplanen.

Skogbruk er ikke en kommunal virksomhet, men er valgt fordi kommunen vurderer at dette er et område som er viktig å satse på for å øke CO₂-binding. Målsetningen er at Grong kommune skal ha en aktiv skogpolitikk som fremmer produksjonen av skog og at kommunen skal velge tre og trebaserte produkter i sin byggevirksomhet der det er naturlig. Tiltak for å øke skogproduksjonen er et viktig miljøtiltak samtidig som økt satsing på skognæringen sannsynligvis vil gi økte inntekter til denne næringen i framtida.

Gjennom aktiv bruk av naturen skapes en interesse for å ta vare på miljøet. Grong kommune ønsker fortsatt å tilrettelegge for fysisk aktivitet gjennom bruk av naturen. Tiltak som Grongturer og merking av sykkeløyper videreføres, og det foreslås også å lage en egen plan for ferdselsårene i kommunen.

Gjennom holdningsskapende arbeid skal det skapes forståelse og engasjement for å gjøre noe med klimautslippene. «Ingen kan gjøre alt, men alle kan bidra med noe». Dette kan være å redusere avfallsmengdene ved økt kildesortering, ha en bevisst holdning til sitt eget forbruk

Kommunen har også betydelig påvirkning på andre bygningsforvaltere og leverandører i bygningsbransjen. Klimatiltak som har positive eller akseptable effekter på naturmangfold og andre miljøverdier skal prioriteres og det er viktig at kommunen har kompetanse til å følge opp dette. Nye områder for bolig og næring bør vurderes ut fra klimatiske forhold og tilgang på oppvarming fra omgivelsene, for eksempel spillvarme, jordvarme eller lignende, og alle boliger skal ha mulighet til å benytte fornybare energikilder til oppvarmingsformål om dette ikke medfører betydelige merkostnader.

Veitrafikken er den største utslippskilden for klimagasser i kommunen, med spredt boligbygging og stor gjennomgangstrafikk. Gode løsninger for kollektivtrafikk, samt god arealplanlegging vil være viktig for redusere biltrafikk.

I forhold til jordvern og ivaretagelse av dyrkamark har Grong kommune vært forholdsvis restriktive de siste 10 årene. Ca. 240 dekar dyrkamark er omdisponert til utbyggingsformål (153,5 dekar) eller skog (87 dekar) i perioden, mens det i samme periode har blitt nydyrket ca. 770 dekar. Med de områdene vi nå har inne som fremtidige byggeområder i vårt planverk er det grunn til å anta at denne positive trenden vil fortsette.

	Antall dekar omdisponert dyrkamark	Antall dekar nydyrking
2010	3	105
2011	13	158
2012	56	127
2013	1,5	62,5
2014	23	14
2015	5	54
2016	5	56
2017	120	84
2018	14	44
2019	0	65
Sum	240,5	769,5

Oversikt over omdisponering av dyrkamark vs. Nydyrking.

I planstrategien legges det opp til å lage en ny klima- og energiplan med vedtak i 2021.

Klimatilpasning

Det har de siste årene vært jobbet mye med å redusere utslipp av klimagasser, samt miljøvennlig energiomlegging. Man ser likevel at noen klimaendringer allerede er i ferd med å komme, og at andre er påregnelige. Den 28.09.2018 trådte også «statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning» i kraft, og sentrale myndigheter ønsker nå at man setter et særskilt fokus også på klimatilpasning. Det vil bli et krav om at alle kommuner innen 2022 skal ha en egen plan for klimatilpasningen. Denne skal også inneholde en egen ROS-analyse.

Med sin beliggenhet langs Namsen og Sanddøla, og ikke minst mange store kvikkleiresoner, er det i Grong kommune viktig at man tar klimaendringene på alvor, og tar høyde for dette i planleggingen. Grong kommune har i mange tiår jobbet aktivt med sikring i forhold til både flom og skred, så dette

er ikke noe nytt. I samarbeid med NVE er kvikkleiresoner sikret, og elvene farsinert/forebygget. E6 er også lagt om og hevet på en strekning for å unngå oversvømmelse.

I kommuneplanens arealdel har man lagt inn flere hensynssoner for å ivareta samfunnssikkerheten. Her kan nevnes flomsoner og kjente kvikkleiresoner. Innenfor område for 200-årsflom gjelder det et byggeforbud, og innenfor kvikkleiresonene er det krav om grunnboringer og geoteknisk dokumentasjon før tiltak kan gjennomføres.

Som man ser har flom og kvikkleire vært i fokus i en årrekke. Med klimaendringene vil enda flere utfordringer kunne oppstå, og en plan for klimatilpasning bør også gjøre rede for følgende temaer:

- Skogbrann
- Tørke
- Overvann
- Vind
- Strømbrudd
- Jord- og snøskred

Grong kommune synes det er naturlig å se arbeidet med plan for klimatilpasning i sammenheng med en ny klima- og energiplan. Klima- og energiplanen vil derfor bli todelt, med en del for klima- og energi slik vi har i dag og en helt ny og egen del for klimatilpasning. Vedtak av denne planen er som tidligere nevnt foreslått til 2021.

3.5 Tettstedsutvikling

Tettstedsutvikling er et vidt begrep, men ses ofte i sammenheng med bygdeutvikling, omdømmebygging og småsamfunnssatsing. Tettstedsutvikling handler om prosesser og tiltak for å skape attraktive steder for bosetting og næringsetablering. De fysiske omgivelsene og bruken av arealene våre betyr mye for folks hverdag, for trivsel og trygghet, og vårt sosiale liv. Omgivelsene legger også rammer for hvordan vi bor og reiser, kultur- og fritidstilbudet, og i hvilken grad man kan leve miljøvennlig.

Grong kommune har de siste årene hatt variabel befolkningsutvikling. Tarr man utgangspunkt i 2010 har vi hatt en liten vekst i antallet innbyggere, mens ser vi på de siste 3 årene har utviklingen vært negativ. Det må derfor jobbes aktivt for å snu den negative trenden. I den kommende 4-års perioden bør man tilstrebe å legge til rette for attraktive bo- og nærmiljøer, samt nye arbeidsplasser/næringsarealer. I den sammenheng bør man fokusere på de naturgitte og samfunnsmessige kvaliteter man finner i Grong kommune:

- Regionsenter for Indre Namdal
- Skole- og studiesenter
- Kommunikasjonsknutepunkt
- Gode bo- og oppvekstforhold
- Idrett og aktivitet
- Vinterturisme
- Natur- og friluftsliv
- Jakt- og fiske
- Jord- og skogbruk

Kommunedelplan for Grong sentrum, vedtatt 2012, sist revidert i 2015, angir rammene for mye av utviklingen i denne del av Grong kommune i årene som kommer. I forbindelse med vedtak av kommuneplanens arealdel i 2015 ble kommunedel for Harran, samt eldre reguleringsplaner for Bergsmo opphevet, og arealbruken blir nå regulert gjennom arealdelens bestemmelser. I Harran har man i forbindelse med E6 utbyggingen gjennomført en vesentlig opprustning av sentrum, og man vurderer at man innenfor den gitte perioden ikke har behov for noen ny plan for Harran. Det samme gjelder for Bergsmo, hvor kapasiteten på ledige boligtomter ble vesentlig økt gjennom vedtak av reguleringsplan for Bergsmohaugen boligfelt i desember 2102. På Bjørgan har det de siste årene skjedd en voldsom utvikling. Nye muligheter og behov har oppstått, og kommunedelplan for Bjørgan – Heia, vedtatt i 2008 kan med fordel revideres. Denne er derfor lagt inn i planstrategien med forslag om vedtak i 2022.

3.6 Naturmangfold

Naturmangfoldlovens bestemmelser om bærekraftig bruk og §§ 8-12 skal legges til grunn for all planlegging, offentlig saksbehandling, tildeling av tilskudd og ved forvaltning av fast eiendom i kommunen. All planlegging skal bygge på oppdatert og tilgjengelig kunnskap om arealbruk og verdier i form av bl.a. naturmangfold, kulturminner, kulturmiljø og landskap. Vurderingene ifht kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder og lokalisering skal fremgå av beslutningen.

Utvalgte naturtyper, prioriterte arters økologiske funksjonsområder og inngrepsfrie naturområder skal vurderes i plansammenheng. Som en kommune med reindrift må Grong bidra til å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Grong har gjennom de siste årene bygget opp en god praksis på dette punkt, og vurderinger opp mot naturmangfoldlovens bestemmelser er nå en del av alle planvedtak, og i dispensasjons- og bygge-/delesaker der det er aktuelt.

3.7 Kommunalt samarbeid

Grong kommune har i løpet av de siste årene påtatt seg ansvaret å være vertskommune innenfor en rekke fagområder. Dette er viktig for å sikre tilstrekkelig kompetanse og ikke minst kunne yte god service til kommunens innbyggere. Det ble for kommunene i Indre Namdal i 2017 vedtatt en «Viljeserklæring for samarbeidet mellom Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik» og «Håndbok interkommunalt samarbeid mellom Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik». Disse dokumentene legger føringer for kommende samarbeidsområder. Et resultat av dette er at Namsskogan nå er vertskommune for lønn for alle kommunene i Indre Namdal, mens Lierne er vertskommune for landbruk og utmarksforvaltning for Namsskogan, Røyrvik og Lierne (ØNLU).

Det foreligger følgende avtaler om samarbeid hvor Grong er vertskommune:

- PPT: Grong, Lierne, Høylandet, Namsskogan, Røyrvik (og Snåsa ut 2021).
- Barnevern: Grong, Lierne, Høylandet, Namsskogan, Røyrvik (og Snåsa ut 2021).
- Teknisk (plan, byggesak, byggetilsyn, GIS og oppmåling): Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik. Snåsa og Høylandet kun med ift drift og vedlikehold av GIS-systemene, samt kjøp av oppmåling etter medgått tid.
- Brann og redningstjeneste: Grong, Høylandet og Overhalla.
- Legevakt: Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik.
- Veterinærvakt: Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik.

Vertskommunesamarbeidet har vist seg å være en god og effektiv måte å sikre tilstrekkelig ressurser innenfor lovpålagte tjenester i samarbeidskommunene. Da ingen kommuner har slått seg sammen i løpet av forrige planperiode, er behovet for samarbeid fortsatt like aktuelt i kommende planperiode.

3.8 Helse, livskvalitet og oppvekst

Helse og omsorg

Kommunen har Lov om folkehelsearbeid et ansvar for å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold. Kommunen skal videre bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten over helsetilstanden i kommunen.

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten over helsetilstanden skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunens oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer må revideres. Dette vil sammen med befolkningsframskriving, kommuneplan og sektorplaner danne grunnlag for framtidig prioriteringer. På bakgrunn av oversiktsdokumentet bør det gjøres en vurdering av om det trengs planer på nye områder.

Befolkningsframskrivingen viser at det vil bli en vesentlig økning av innbyggere over 67 år. Det er særlig i gruppen 80 -89 år at veksten vil bli størst. Dette samtidig med at andelen innbyggere i yrkesaktiv alder viser en negativ trend. Dette vil være en viktig faktor i utfordringsbilde for kommunalt planarbeid. Samtidig ser man samfunnsmessige endringer i form av økte behandlingsmuligheter, sykdomsbilde, rekrutterings-/ kompetanseutfordringer og samhandling. Den økte andelen eldre vil utfordre de kommunale tjenestene. På denne bakgrunnen vil det fortsatt bli viktig å bestrebe et godt samarbeid mellom kommunen og private-/ frivillige aktører. Økt satsing på forebyggende lavterskel- tilbud vil kunne være et virkemiddel.

Samtidig ser man en endring i statlige føringer hvor brukerrettigheter blir styrket. De økonomiske virkemidlene endres fra tilskuddsordninger på enkelttiltak til rammeoverføringer. Trender i samhandlingen med 2. linjetjenesten viser en retning hvor oppgaver enten desentraliseres i noen grad eller at oppgaver overføres til kommunene.

Grong kommune har hittil stått utenfor vedtatte Folkehelseprogram for Trøndelag, men sett i sammenheng med arbeidet med lokalt oversiktsdokument over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen er deltakelse i dette programmet nødvendig for å kunne sikre en folkehelsesatsing som er i tråd med arbeidet til omliggende kommuner og regionen for øvrig. I denne sammenheng bør det vurderes å arbeide for å få gjenopprettet en Frisklivssentral i kommunen, med utgangspunkt i den kompetanse og bemanning vi allerede har i kommunen. Overnevnte tiltak fordrer imidlertid eksterne midler til planlegging og oppstart av tiltak.

I 2019 ble det i kommunen avdekket en betydelig økning av antallet barn med sykdommer/diagnoser som utløser omfattende hjelpebehov både på kort og lang sikt. Dette utløser behov for en rekke tiltak, som berører alle rammeområder. Det vil videre kreve en betydelig omlegging av driften av

flere tjenester (blant annet avlastning og boligtilbud for barn). Kommunen må kunne forvente en betydelig økning i ressursbruk, både økonomisk og i tidsbruk i en overgangsperiode, før varige løsninger er på plass.

Kommunen vil i løpet av kort tid ha behov for flere boenheter knyttet mot ungdom med funksjonsnedsettelse. Disse ungdommene skal flytte for seg selv, og har behov for boliger med heldøgns bistand. Kommunen har i dag boligmasse som kan omdisponeres til dette formålet ved at de tilpasses de behovene.

Kommunen opplever, som i landet for øvrig, at det er stort trykk på unge og psykisk helse. Dette blir forsterket av at kommunen er vertskommune for både videregående skole og folkehøgskole. I tillegg har kommunen stort trykk på rusfeltet når det gjelder ungdom. Utarbeidelse av ungdomsplan og folkehelseplan, samt rullering av rusplan vil måtte inkludere hvordan det forebyggende arbeidet skal ivaretas i årene fremover. Her bør mulighetene for prosjektarbeid undersøkes, og forankring av eventuelle prosjekt bør ligge under tiltaksdelen av planene.

Flere av målene i forrige samfunnsdel av kommuneplan, innenfor både oppvekst og helse, omhandlet familieveiledning og familiestøttende tiltak. Disse målene er ikke oppnådd, og bør videreføres i planene for kommende periode.

Innenfor rus- og psykiatrifeltet er fokuset fremdeles stort på samtidige lidelser (ROP), og satsing på tverrfaglig teamarbeid gjennom for eksempel laveterskelteam o.l. er nødvendig for å kunne dekke behovene innenfor dette feltet. Hvis forslaget til ny rusreform går gjennom, er kommunene nødt til å legge om arbeidet på rusfeltet, og trykket vil bli enda større på lavterskel- og oppsøkende arbeid.

Kommunen vil i 2020 være nødt til å ta noen valg i forhold til legevaktsamarbeidene kommunen deltar i. Det jobbes med forslag til ny LINA- avtale (legevaktsamarbeidet i Namdal). Resultatet av dette arbeide kan også påvirke legevaktsamarbeidet for Indre Namdal. Hvordan dette samarbeidet utformes framover, vil ha stor betydning for rekrutteringsarbeidet og stabiliteten i legedekningen i kommunen i årene fremover.

Når det gjelder boenhet for enslige mindreårige flyktninger, BEEM, vil denne enheten ikke kunne opprettholdes da kommunen ikke har fått anmodning om å ta imot flere enslige mindreårige. Det vil få store økonomiske utfordringer for kommunen at det særskilte tilskuddet til denne gruppen forsvinner.

Rekruttering av personell med riktig kompetanse vil i framtiden være et viktig fokusområde. Det er behov for kompetanseheving innenfor mange fagfelt i kommunen i årene fremover. Kommunen har en stor andel arbeidstakere over 60 år innenfor helse- og omsorg, og noe av kompetansehevingen vil skje naturlig gjennom nyrekruttering av ansatte, samtidig som det er viktig å sikre at ansatte får tilbud om kompetanseheving for å møte de nye oppgaven vi skal løse innenfor sektoren.

Oppvekst, barnevern, PPT, velferd

Området oppvekst, barnevern, PPT og velferd styres av mange lover, eks. Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa m/ forskrifter, Lov om barnehager m/ forskrifter, Lov om barneverntjenester, Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere og Lov om folketrygd for å nevne noen. Kommunen har ansvaret for å ivareta et stort mangfold unge, barn og voksne med ulike forutsetninger.

Barnehage, grunnskole og voksenopplæring

Området oppvekst omfatter barnehage, grunnskole og voksenopplæring, og har ansvaret for å gi barn, unge og voksne tilsynsordninger, grunnskoleutdanning og norskopplæring.

Alle kommuner er pålagt å ha barnehageplass til alle barn i alder 1-5 år, som er bosatt i kommunen. Barnetallet ved barnehagene Ekker, Rønningen, Bergsmo og Harran er 121 barn pr. 24. februar 2020. Grong kommune har totalt sett nok kapasitet, men kapasiteten er særlig i sentrumsbarnehagene en utfordring. Det er så og si ingen ledige barnehageplasser i sentrumsområdet, og slik har situasjonen vært de siste 5-6 årene. Utfra fødselstall, 23,5 fødte/år i gjennomsnitt de siste 10 år, vil behovet for barnehageplasser være stabilt i årene framover. Kommunen er i prosess for å finne en løsning på utfordringen med å ha nok barnehageplasser tilgjengelig i sentrumsområdet.

Elevtallet ved grunnskolene i Grong er henholdsvis 220 elever ved GBU og 42 elever ved HOS pr februar 2020. Skolestartere har de siste to årene vært på 26 og 29 elever. Ut fra prognoser fremover, ser det ut til at elevtallet vil holde seg stabilt rundt +/- 25 de neste tre årene. Innflytting og utflytting vil påvirke prognosene, men er vanskelig å forutse.

Grong voksenopplæringssenter er i dag lokalisert ved Bergsmo oppvekstsenter. Det er planlagt flytting til Kuben før skolestart 2020/21. Bakgrunnen for flytting er at antallet elever ved voksenopplæring de siste årene har gått betraktelig ned. En forventer å ha +/- 30 elever ved skolestart 2020/21 og antallet vil reduseres ytterligere de kommende år. Det er uforutsigbart med tanke på bosetting fremover og hvordan alderssammensetningen vil være for kommende bosetting. En har sett en tendens de siste årene at det bosettes i større grad familier, enn enslige. Nabokommuner har kjøpt tjenester fra Grong voksenopplæringssenter. De siste årene har det ikke vært bosetting i disse kommunene, noe som også vil påvirke antallet elever ved voksenopplæringa.

Barnevern og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Grong kommune er vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT. Nye avtaler ble inngått med samarbeidende kommuner fra 01.01.19. Pr i dag er Høylandet, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Grong og Snåsa med i dette samarbeidet. Snåsa har valgt å gå ut fra samarbeidet både på barnevern og PPT, fra og med 01.01.21.

De siste årene har vært krevende for barneverntjenesten, både i forhold til antall saker og økt kompleksitet i enkeltsaker. Tjenesten har også periodevis hatt mye «ikke arbeidsrelatert» sykefravær. Det har det vært arbeidet aktivt med bemanningssituasjonen, og det vil fremdeles være en utfordring å stabilisere bemanningssituasjonen. PPT har også hatt utfordring med å opprettholde nok bemanning for tjenesten. Dette handler om periodevis mye «ikke arbeidsrelatert» sykefravær og utfordring i å få riktig kompetanse ved utlysning av stillinger som er vakante pga sykemeldinger. Som et ledd i arbeidet med å stabilisere bemanningssituasjonen, fortsatt gi gode tjenester og møte nytt

lovkrav (bl.a. barnevernsreformen), samt at en kommune går ut av samarbeidet, skal en i planperioden utrede videre organisering av PPT- og barnevernstjenesten.

NAV og flyktingetjenesten

På velferdssiden preges tilbudet av at det er en økning i utbetaling av hjelp til livsopphold. Noe av denne økningen kan ha sammenheng med at Grong har vært og er en mottakskommune, men på generelt grunnlag ville det vært svært nyttig å kunne tilby arbeidsplasser til de som er på jakt etter en forutsigbar tilværelse. Planarbeidet bør rettes mot det å skape jobbtilbud, både i det offentlige og i det private. Grong kommune vil i løpet av 2020 bli med i vertskommuneorganisering av de sosiale tjenestene i NAV og Grong kommune vil være vertskommune for organiseringen. Fordelen med denne organiseringen er blant annet å redusere sårbarhet, bedre rettssikkerhet og utvikle og utnytte felles kompetanse.

For flyktingetjenesten har bosetting endret seg fra mottak av personer som har vært en tid i asylmottak, til bosetting av overføringsflyktninger direkte fra flyktingeleirer i Afrika og Asia. Dette krever en annen type oppfølging og tjenester. Flyktingetjenesten skal jobbe med å utvikle tjenestetilbudet, tilpasset nye bosattes behov for oppfølging. Man vet ikke fra år til år, om kommunen får bosetting neste år. Dette er krevende i forhold til blant annet planlegging av tjenestetilbud.

Oppvekstmuligheter for barn og unge

Grong kommune har i dag et godt utbygd barn- og ungdomstilbud som arbeider forebyggende og gir trygghet til barn og unge i bygda. Dette tilbudet må ivaretas i framtiden, og det bør søkes og etableres forskjellige arenaer som gir barn og unge valgmuligheter på fritiden. Selv om kommunen allerede har godt utbygde idrettsanlegg, ungdomsklubb og diverse andre tilbud, er det fortsatt barn og ungdom som ikke finner tilbud som passer og som medfører lite sosial kontakt på fritiden. Det arbeides med å få på plass en tverretattlig ungdomsplan som ivaretar kommunens ansvarsområde.

Kompetansebehov

Ved rekruttering av personell vil relevant kompetanse være et viktig fokusområde i tiden fremover. Ansatte må ha egnet utdanningsbakgrunn, erfaring og evne til å jobbe godt med mennesker som trenger tett oppfølging. Dette gjelder flere avdelinger, som barnevern, flyktingetjenesten, NAV, voksenopplæringa.

Det er bl.a. også behov for kompetanseheving for å imøtekomme kommende kompetansekrav for undervisningspersonalet som underviser på barne- og ungdomstrinnet. Fram til 1. august 2025 har kommunene en tidsbegrenset dispensasjon fra krav til relevant kompetanse for å undervise i det enkelte fag. Dispensasjonen gjelder lærere utdannet før 1. august 2014, eller som senere har bestått allmennlærerutdanningen.

Kommunen deltar også i den regionale ordningen for kompetanseutvikling (REKOM) i barnehagene og den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling (DEKOM) i grunnskolene og voksenopplæringene i Indre Namdal og Snåsa. PPT er en viktig samarbeidspartner i denne ordningen. Denne skal erstatte tidligere nasjonale etterutdanningsordninger, og skal stimulere barnehagene.

3.9 Kultur, idrett og friluftsliv

Kultur

Grong kommune har i de siste årene vært svært aktive innenfor kulturområdet. I 2015 ble vi kåret til årets kulturkommune i Nord-Trøndelag, og i 2018 åpnet Grong det nye kulturhuset Kuben. Dette har helt klart vært med på å styrke Grong som et kulturelt midtpunkt i Namdalen. Kultur er også et sentralt tema i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt i 2014. En egen kulturplan er derfor ikke utarbeidet, men dette må ses på ved rullering av kommuneplanens samfunnsdel.

Kulturminner

Menneskene har alltid satt spor etter seg i landskapet. Dette kan være i form av redskaper, bergkunst, gravhauger, bygninger eller gjennom seterdrift. Disse sporene er kulturminner. Geografisk står kulturminnene gjerne i en sammenheng eller er del av en større helhet. En slik helhet eller sammenheng kalles et kulturmiljø.

Det er viktig for menneskene i et lokalsamfunn, og for regioner å ha en tydelig identitet. Kulturarven og kulturminnene er vesentlig byggesteiner i den fortellingen om oss selv som vår identitet består av. Slik er det en nær sammenheng mellom kulturminner og identitet. Kulturminner og kulturmiljø har potensial til å bli en positiv ressurs i lokalsamfunnet. Bevissthet og kunnskap om kulturminner kombinert med kreativitet og en fornuftig bruk, har mye å si for innbyggernes livskvalitet, trivsel og utvikling i kommunen.

Det er utført mange registreringer i Grong når det gjelder automatisk freda kulturminner og nyere tids kulturminner. Gjennom Riksantikvarens registreringer, fylkeskommunens registreringer og gjennom prosjektet til Grong historielag - «Far etter folk», har vi en god oversikt over dette emnet. For å kunne sikre kulturmiljøene i kommunen, må det til systematisk skjøtsel av områdene. Dersom dette blir gjennomført i større grad vil en på sikt kunne utnytte områdene bedre gjennom diverse områdetiltak med bærekraftig bruk. Grong kommune vedtok i 2015 kommunedelplan for kulturminner. Gjennom denne planen stimulerer man til økt «vern gjennom bruk», og planen vil også gjøre det enklere for innbyggerne å søke støtte til tiltak med formål å istandsette/ivareta enkeltobjekt. Planen videreføres, og det er ikke behov for revisjon.

Idrett og friluftsliv

I St.meld. nr. 39 (2000-2001) *Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet* står det at det er et nasjonalt mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Videre settes følgende mål i St.meld. 18 (2015-2016):

- Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og stimulering til økt friluftaktivitet for alle.
- Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Allemannsretten, retten til fri ferdsel, opphold og aktivitet i utmark, utgjør fundamentet for våre friluftslivstradisjoner. Det er viktig å verne om allemannsretten og på annen måte bidra i ulike former for friluftsliv.

Grong kommune har som hovedmål at alle innbyggerne skal bli delaktige i idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. For å få flere i aktivitet skal alle innbyggerne ha mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers. Kommunen må derfor i større grad legge til rette for at alle skal kunne utøve friluftsliv for eksempel gjennom sikring av områder og ved utarbeiding av kommune- og reguleringsplaner. Universell utforming må i sterkere grad gjelde også for friluftsliv. Ved tilrettelegging er det viktig å ivareta landskapsvern, miljømessige og estetiske forhold ved alle anleggs- og områdetyper.

Det har i de siste årene vært lagt ned en enorm innsats i realiseringen av det regionale/nasjonale ski- og skiskytteranlegget på Bjørgan. Det meste av arbeidet er slutført, og det er på tide å se frem mot nye prosjekt. For å sikre nye tiltak innenfor andre områder vil man i 2020 derfor revidere kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. I tillegg vil det i 2021 utarbeides en egen plan for friluftslivets ferdselsårer i Grong.

3.10 Nasjonalpark kommune

Deler av Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark ligger i Grong kommune. Den delen som ligger i Grong er på ca. 100 km², noe som utgjør nesten 10 % av kommunens totale areal. Området er lokalisert inn mot Snåsa kommune i sør og Lierne i øst, og omfatter Guslia – Nynesfjella – Vestre Brandsfjellet.

Det er viktig at Grong kommune ser på nasjonalparken som en ressurs som også kan nyttes i nærings-/turistsammenheng. I den forbindelse må man se på mulighetene for å søke status som «nasjonalparkkommune». Grong har gjennom brev fra Norges nasjonalparker, sammen med 20 andre kommuner, blitt oppfordret til å søke om å få en slik status, og vi finner det nå naturlig å sette fokus på dette i planperioden vi nå går inn i. Lierne og Røyrvik har allerede status som nasjonalparkkommuner, og om Grong blir tildelt statusen vil det være med å styrke satsingen på friluftsturisme ikke bare i Grong, men i hele regionen.

Kravet for å bli nasjonalparkkommune er det kommunen har over 1 km² nasjonalpark innenfor sine grenser. Med ca. 100 km² oppfyller vi dette kravet med god margin.

Foreningen «Norges Nasjonalparker» har som formål å bidra til lokal bred verdiskaping og næringsutvikling under merkevaren nasjonalparkkommune. For merkevaren gjelder det tre fokusområder:

- Besøksforvaltning
- Verdiskaping
- Vern

For å synliggjøre nasjonalparkene som attraktive turmål, jobber Norges nasjonalparker med oppbygging av merkevare- og kommunikasjonsstrategi for nasjonalparkene. Man ønsker med det å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftsområder og reisemål, og bidra til tettere samarbeid mellom alle relevante aktører. En enhetlig profilering og kommunikasjon om nasjonalparkene er en del av strategien, slik at nasjonalparkene fremstår som en enhetlig merkevare. Etablering av informasjonspunkter, utkikkspunkter og tilrettelegging for at personer med lite friluftserfaring kan gå kortere turer i områdene, er viktige elementer i strategien. Merkevaren Norges nasjonalparker skal bidra til økt besøk på en bærekraftig måte.

Å være nasjonalparkkommune forplikter. Nasjonalparkkommunen har som aktør under merkevaren ansvar for å bidra, stimulere og legge til rette for lokal verdiskaping og næringsutvikling. Nasjonalparkkommunen har ansvar for tilrettelegging for kundereisen innenfor kommunens grenser, utenfor nasjonalparkens grenser. Nasjonalparkkommunen har et medansvar når det gjelder hvordan kommunen og nasjonalparkstyret skal samarbeide om bidrag, stimuli og tilrettelegging i og utenfor nasjonalparken. Kundereisen gir gode rammer for dette og det er avgjørende at partene er bevisst sine roller og oppgaver, og at de utfyller hverandre og arbeider godt sammen.

Nasjonalparkkommunen skal arbeide aktivt for å fylle rollen som aktør under merkevaren. Dette skjer gjennom tiltak i egen regi eller i samarbeid med andre aktører som nasjonalparkstyret, besøkssenter, næringsliv grunneiere, fjellstyrer, frivillige organisasjoner og andre det er naturlig å samarbeide med. Tiltak som bidrar til at opplevelsen i kundereisen blir så gode som mulige for de gjestene som besøker våre områder skal prioriteres.

Nasjonalparkkommunene forplikter seg til å gjennomgå status i forhold til egne kriterier hvert fjerde år i forbindelse med vedtak av planstrategi/evt. rullering av kommuneplan. Status skal rapporteres til «Norges nasjonalparkkommuner».

4. Mål for planarbeidet

Planarbeidet i Grong kommune skal legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planarbeidet må også gjennomføres på en måte som styrker politikernes muligheter til påvirkning i planprosesser og styring av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Blant annet er dette viktig vedrørende forankring av kommunale planer.

Planlegging i Grong kommune skal være behovsstyrt og skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Det er i de senere årene revidert en rekke arealplaner, og man vurderer at disse er oppdaterte og bør videreføres i den kommende planstrategiperioden. Flere sektorplaner ble opphevet og i stedet lagt inn som egne politikkområder i kommuneplanens samfunnsdel i 2014. Ved revidering av kommuneplanens samfunnsdel må man vurdere om det er behov for en endring av dette.

4.1 Samfunnsdelen

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 19.06.2014. Samfunnsdelen skal gjelde for perioden 2014 – 2020.

Samfunnsdelen tar utgangspunkt i visjon og politikkområder. Dette er:

Visjon: *Grong – et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold.*

Politikkområde kultur

Hovedmål: *I 2020 skal alle kunne delta i et åpent og rikt kulturliv.*

Delmål 1: Godt tilrettelagte lokale og regionale kulturarenaer.

Delmål 2: Legge til rette for et aktivt og åpent lag og foreningsliv.

Delmål 3: Støtte og utvikle større lokale arrangement.

Politikkområde helse

Hovedmål: *Innen 2020 skal befolkningen være i stand til å mestre eget liv.*

Delmål 1: Oppnå gode levevaner.

Delmål 2: Familiene skal være i stand til å mestre utfordringer i ulike livsfaser.

Delmål 3: Rehabilitering og forebygging skal være styrket på alle nivå.

Delmål 4: Tilby varierte og helsefremmende tjenester.

Delmål 5: Tilby en helsetjeneste som samhandler mellom private, frivillige og offentlige aktører.

Politikkområde oppvekst

Hovedmål: *Innen 2020 skal barn og unge oppleve mestring og tilhørighet i hverdagen.*

Delmål 1: Ansvarliggjøre voksne for å skape relasjoner og mestring på ulike arenaer.

Delmål 2: Foresatte i Grong skal få tilbud om veiledning i alle faser av barn og unges oppvekst.

Delmål 3: Tilby tjenester som bidrar til at alle blir kvalifisert for videreutdanning, jobb eller aktivitet.

Delmål 4: Grong skal ha gode resultat på kartlegging av elevenes prestasjoner og læringsmiljø.

Delmål 5: Tidlig innsats for å møte ulike utfordringer hos barn og unge.

Politikkområde næring

Hovedmål: *Innen 2020 skal Grong ha vekst i verdiskapningen lik landsgjennomsnittet og en økning i arbeidsplasser.*

Delmål 1: Økt omsetning og en økning av nye arbeidsplasser i privat sektor.

Delmål 2: Videreføre og utvikle Bjørgan som helårs reiselivsdestinasjon.

Delmål 3: Det må legges til rette for en mer offensiv utnyttelse av naturressursene, herunder mineraler.

Delmål 4: Økt samhandling, kompetanseutvikling og rekruttering i næringslivet.

Delmål 5: Bidra til å styrke økonomien i primærnæringene.

Politikkområde regionsenter

Hovedmål: *Innen 2020 skal Grong utvikles til et proaktivt og raust regionsenter med fokus på verdiskaping.*

Delmål 1: Legge bedre til rette for etablering av privat næringsliv, blant annet gjennom bedre tilgang på innsatskapital.

Delmål 2: Øke antall kompetansesarbeidsplasser i regionen.

Delmål 3: Videreutvikle Grong videregående skole som en møteplass for kompetanse.

Delmål 4: Stimulere til å opprettholde og videreutvikle et bredt handels- og tjenestetilbud.

Videre følger det med en tiltaksplan som beskriver hvordan målene skal nås. En rekke av målene i samfunnsdelen står seg, men man har likevel funnet det påkrevd med en revidering av denne planen. Dette foreslås i 2021.

4.2 Arealdelen

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 21.05.2015, og dekker det meste av kommunen med unntak av områder som er detaljregulert eller det foreligger kommunedelplaner for. Arealdelen vurderes å være oppdatert, og inneholder et stort potensiale for videre utvikling i kommunen. Man finner derfor ikke behov for å revidere denne planen i planstrategiperioden. Ved rullering av arealdelen i 2015 ble også kommunedelplan for Grong sentrum og kommunedelplan Bjørgan – Heia gjennomgått og vurdert/endret. På Bjørgan har det de siste årene skjedd en voldsom utvikling. Nye muligheter og behov har oppstått, og kommunedelplan for Bjørgan – Heia, vedtatt i 2008, endret i 2015, kan med fordel revideres. Denne er derfor lagt inn i planstrategien med forslag om vedtak i 2022.

5. Kommunal planstrategi - prioriteringer 2020 – 2023

Plan	Status	2020	2021	2022	2023	Merknad
Kommuneplaner						
Kommunal planstrategi 2016-2019	Vedtatt 2016	Vedtak				Arbeidet med ny planstrategi bør starte under sittende kommunestyre.
Kommuneplanens samfunnsdel	Vedtatt 2014	Oppstart	Vedtak			Revisjon av dagens plan.
Kommuneplanens arealdel	Vedtatt 2015					Er oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Arealplaner						
Kommunedelplan Grong sentrum	Vedtatt 2015					Er fortsatt oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Kommunedelplan Bjørgan – Heia	Vedtatt 2015			Vedtak		Bør etter hvert revideres for å få avklart videre utvikling Bjørgan.
Grong næringspark	Vedtatt 2018					Er oppdatert og trenger ikke revisjon.
Øvrige kommunale og private reguleringsplaner		X	X	X	X	Fortløpende etter behov.
Andre overordnede planer						
Økonomiplan, budsjett og handlingsplan	Vedtatt 2019	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Budsjett/økonomiplan vedtas årlig.
ROS-analyse	Vedtatt 2015	Vedtak				Revisjon av overordnet ROS analyse
Kriseplan	Vedtatt 2002	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Oppdateres årlig.

Plan	Status	2020	2021	2022	2023	Merknad
Tema og sektorplaner						
Helse og omsorg						
Smittevernplan	Ny plan vedtatt 2018					
Helsemessig og sosial beredskapsplan	Revidert 2018					
Rusplan	Revidert 2018					
Folkehelseplan	Ingen plan, inngår i kplan.			Vedtak		
Handlingsplan mot barnefattigdom	Ny plan		Vedtak			Etterspurt av kommunestyret.
Grunnlagsdokument folkehelse	Vedtatt 2013	Vedtak				
Oppvekst og familie						
Kvalitetsutviklingsplan for grunnskolene 2016 - 2020		Rullering				
Årlig tiltaksplan kompetanseutvikling for barnehageansatte i Indre Namdal	Årlig rullering	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	
Handlingsplan mot mobbing	Sist revidert 2014 GBU og 2015 Harran		Vedtak			
IKT-plan for grunnskolene	Vedtatt 2016		Vedtak			
Beredskapsplaner ved alvorlige hendelser i barnehager og skoler i Grong kommune	Vedtatt 2015	Vedtak				
Handlingsplan for den kulturelle skolesekk i Grong kommune	Rulleres årlig	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	
Plan for utdanningsvalg - ungdomsskolen	Rulleres årlig	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	
Ungdomsplan		Vedtak				

Plan	Status	2020	2021	2022	2023	Merknad
Teknisk, miljø, landbruk, næring, kultur, brann- og redning						
Klima og energiplan	Vedtatt 2015		Vedtak			Revisjon av hele planen, inntas en helt ny del som omfatter klimatilpasning.
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Vedtatt 2016	Vedtak	X	X	X	Revisjon av hele plan 2020. Årlig vedtak på handlingsprogrammet.
Hovedplan for avløp	Vedtatt 2015		Vedtak			Ny plan.
Hovedplan for vannforsyning inkl. ROS	Vedtatt 2015			Vedtak		Ny plan.
Boligpolitisk handlingsplan	Vedtatt 2016			Vedtak		Gjeldende plan går fra 2016 til 2024. Rullering tiltaksdelen.
Hovedplan formålsbygg	Årlig rullering	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig i forkant av budsjettprosessen.
Trafikksikkerhetsplan	Vedtatt 2016	Vedtak				Revidering av gjeldende plan.
Kommunedelplan for kulturminner	Vedtatt 2015					Er oppdatert, trenger ikke revisjon i denne perioden.
Vegplan	Ingen plan	Vedtak				Ny plan.
Rammeplan for kulturskolen	Ingen plan	Vedtak				Ny plan.
Brannordning og ROS analyse	Vedtatt 2017		Vedtak			Ny ROS analyse og ajourføring av gjeldende plan.
Plan for friluftslivets ferdselsårer	Ingen plan		Vedtak			Ny plan.